

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra českého jazyka a literatury

Fenomén rodiny Reynkových

Bakalářská práce

Autor: Ivana Ptáčková

Studijní obor: N7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Anglický jazyk se zaměřením na vzdělávání

Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Alena Zachová, CSc.



Zadání bakalářské práce

Autor: Ivana Ptáčková

Studium: P131325

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Anglický jazyk se zaměřením na vzdělávání, Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání

Název bakalářské práce: **Fenomén rodiny Reynkových**

Název bakalářské práce AJ: The phenomenon of the Reynek's family

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Reynkova rodina v kontextu umění 20.století.

CHALUPA, Pavel a Bohuslav REYNEK. Bohuslav Reynek, 1892-1971. Vyd. 1. V Řevnicích: Arbor vitae ve spolupráci s Fondem Bohuslava Reynka a nakladatelstvím Měsíc ve dne v Českých Budějovicích, c2011, 399 p. ISBN 80-871-6484-9. GERMAIN, Sylvie a Bohuslav REYNEK. Bohuslav Reynek v Petrkově: poutník ve svém příbytku. Vyd. 1. Překlad Petr Turek. Havlíčkův Brod: Literární čajovna Suzanne Renaud, 2000, 124 s. ISBN 80-902-2314-1. Suzanne Renaud Bohuslavu Reynkovi: dopisy 1923-1926. Editor Dagmar Halasová. Zlín: Archa, 1996, 126 s. Dokumenty (Archa), sv. 1. ISBN 80-901-9262-9.

Garantující pracoviště: Katedra českého jazyka a literatury,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Alena Zachová, CSc.

Oponent: PhDr. Nella Mlsová, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 19.1.2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a s použitím uvedené literatury.

V Hradci Králové dne 25.4.2016

Ivana Ptáčková

Poděkování

Děkuji vedoucí své bakalářské práce doc. PaedDr. Aleně Zachové, CSc. za metodické vedení, cenné rady a vstřícnost při zpracování této práce. Mé poděkování dále patří Mgr. Aleši Veselému z Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě za pomoc a ochotu při bádání v archivech.

ANOTACE

PTÁČKOVÁ, Ivana. *Fenomén rodiny Reynkových*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2016. 50 s. Bakalářská práce.

Bakalářská práce se zabývá historií rodiny Reynkových, dokumentuje jejich osobní životy i uměleckou činnost v kontextu kulturních a politických událostí 20. století. Teoretická část práce obsahuje životopisné medailony všech členů rodiny, nastiňuje jejich literární i výtvarné působení a aktivity v rámci uměleckých kruhů té doby. Pro koncepci celé bakalářské práce a jejích výstupů je stěžejní postihnouti osobních, rodinných i společenských vztahů Reynkových. V praktické části je hlavním cílem recepce působení a vlivu Reynkových v oblasti kraje Vysočina a v Havlíčkově Brodě. Výzkum se zaměřuje především na 60. léta 20. století a porevoluční období po roce 1990. Dalším cílem je pátrání po odkazu rodiny Reynkových v současné době, jak je rodinná tradice uchovávána a zda v rodném kraji mají na Bohuslava Reynka a jeho rodinu nějaké památky. Praktická část obsahuje také souhrn postřehů ze setkání s Veronikou Reynkovou.

Klíčová slova: Bohuslav Reynek, Suzanne Renaud, Daniel Reynek, Jiří Reynek, Petrkov, poezie, grafika, kresba, fotografie, překladatelství

ANNOTATION

PTÁČKOVÁ, Ivana. *The Phenomenon of Reynek's family*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2016. 50 pp. Bachelor Degree Thesis.

The bachelor thesis deals with the history of Reynek's family, it documents their personal lives and artistic activities in the context of cultural and political events of the 20th century. The theoretical part contains biographical profiles of all family members, outlines their literary and creative influence and activities within the framework of the artistic circles of that time period. The depiction of personal, family and social relations of Reynek's family is crucial for the conception of the whole bachelor thesis and its outcome. The main aim of the practical part is to define to what extent the creative activities of Reynek's family influenced the area of Vysočina region and Havlíčkův Brod. The research focuses mainly on the 60's of the 20th century and the post-revolutionary period after 1990. Another goal is the enquiry for the current references of Reynek's family, how the family tradition has been preserved and if there are any memorials of Bohuslav Reynek and his family in their native region. The practical part also includes a summary of insights from the meeting with Veronika Reynková.

Keywords: Bohuslav Reynek, Suzanne Renaud, Daniel Reynek, Jiří Reynek, Petrkov, poetry, graphics, drawing, photography, translation

OBSAH

ÚVOD.....	8
CÍL PRÁCE.....	10
1. BOHUSLAV REYNEK.....	11
1.1 Dětství a školní léta.....	11
1.2 Počátky literární činnosti.....	12
1.3 Setkání se Suzanne Renaud.....	16
1.4 Návrat do Petrkova.....	19
2. SUZANNE RENAUD.....	25
2.1 Mládí ve Francii.....	25
2.2 Petrkovské zimy.....	28
3. DANIEL A JIŘÍ REYNKOVI.....	32
3. 1. Daniel Reynek.....	32
3. 2. Jiří Reynek.....	35
4. RECEPCE DÍLA A POHLEDY JINÝCH AUTORŮ.....	37
5. ODKAZ RODINY REYNKOVÝCH.....	44
ZÁVĚR.....	46
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	49

ÚVOD

Od počátku věků měli lidé potřebu zapisovat důležité životní události, které ovlivnili nejen je samotné, ale i celou jejich společnost. Literatura byla vždy obrazem dané doby, vývoje kultury a myšlení, společenské i politické situace, každodenního života. Jinak tomu nebylo ani ve 20. století, které se ukázalo jako jedno z nejvíce přelomových. Do té doby byl vývoj událostí značně dlouho trvalejší, ale toto století přineslo mnoho změn. Pozitivní příchod nového období poznamenaly dvě světové války už v jeho první polovině.

Lidstvo nikdy nezažilo konflikt takových rozměrů a následků, jakým byla první světová válka. Ještě než se přeživší mohli ze všech útrap a strádání vzpamatovat, tíživá situace represí v Německu vedla k vzestupu nového tyrana a nového konfliktu, který znovu na několik let uvrhl celý svět do temnoty. Poválečné, optimistické období plné nadšení a nových ideálů v některých zemích Evropy netrvalo dlouho, především kvůli nástupu dříve oslavované politické síly, která se v průběhu let ukázala jako snad ještě větší nepřítel. Dlouhodobé válčení vytvořilo napětí mezi nově vzniklými mocnostmi, Spojenými státy Americkými a Sovětským svazem, který ovládal téměř polovinu Evropy. Takzvaná Studená válka s sebou nepřinesla nová fyzická bojiště, ale spíše tichá vyjednávání pod rouškou strachu z jaderné války, po které by možná již nebylo vítězů. Poslední dvě dekády 20. století znamenaly pro mnoho států nový začátek, symbol svobody a příslib lepších zítřků.

Všechny tyto situace, ať už více či méně bolestivé, zrcadlila literatura. Často cenzurovaná a perzekuovaná, skrývaná a pronásledovaná, oslavovaná i ničená, zapomenutá i oslavovaná. Lidé s nadáním v oblasti tvůrčího psaní, autoři, kteří dokázali vyjádřit pocity tisíců lidí v jednom jediném díle, osobnosti se silnými životními příběhy i jedinci, kterým život nepřál, ti všichni měli možnost nejen sdílet vlastní názory a myšlenky, ale i ponechat obraz vlastní generace těm budoucím. Díky literárním pramenům máme možnost nahlédnout do duší lidí, kteří si prošli něčím, co si v dnešní době mnohdy nemůžeme, ba ani nechceme představit.

20. století vychovalo mnoho skvělých spisovatelů, výtvarníků, skladatelů, umělců. V tehdejší Československu se narodilo mnoho talentových lidí, jejichž sláva se nesla i přes hranice naší malé země. Velcí autoři si dobyli slávu, získali respekt

a uznání ve světě i ve chvílích, kdy doma byli pronásledováni. O těchto autorech bylo napsáno mnoho knih, jejich díla získala četná významná ocenění, jejich jména nikdy nebudou zapomenuta. Jsou zde ale i tací, jejichž jména na nějakou dobu zapomenuta byla, ačkoli k tomu byl pramalý důvod. Spisovatelé, kteří svůj život nezasvětili pouze psaní, ale i vyšším cílům; rodině, rodnému kraji a často také Bohu.

Jedním z nich je i Bohuslav Reynek a jeho rodina.

V oblasti literatury často nalzáme autory se silnou osobností, charismatické, kteří sdílejí podobnost v prožitých těžkých životních situacích a zlomech. Není tomu tak pouze u největších a nejznámějších představitelů literatury světové, podobné osudy můžeme najít i v české literární sféře. Samozřejmě ne každý literát si musí projít drsnou cestou nepochopení a odmítání nejen své práce, ale i svých postojů. Není ale výjimkou, že spisovatelův život nebyl jednoduchý. Žít se psáním nebylo nikdy snadné, takoví lidé často živořili a uznání se mnohdy dočkali až desetiletí po své smrti. Je to ovšem ten hlavní spouštěč toho, že jejich tvorba byla tak významná? Co je na osobnosti daného člověka, ať už spisovatele, prozaika či básníka nebo výtvarníka tak jedinečné, že čtenáře zaujme nejen jeho dílo, ale i autor sám, jeho charakter?

Ve světovém měřítku není jedinec takto výrazného charakteru a životních osudů ničím zvláštním. Ovšem není pravidlem, aby se talent přenesl z otce na syna či z matky na dceru. Jsou ale rodiny, v nichž se takový princip vyskytuje. Jednou z nich je rodina Reynkových. Literárně a výtvarně založení manželé z odlišných prostředí nejen geograficky, ale i názorově, jsou počátkem tohoto fenoménu. Setkání dvou různých kultur je vždy zajímavé, lidé s odlišnými zvyky, tradicemi a normami musí najít společnou řeč, v tomto případě doslova. Francie a Čechy naštěstí nejsou tak daleko, aby mezi nimi byl diametrální rozdíl v mentalitě a životních přístupech obou národů, nicméně každý člověk je jiný, vychován v jiné rodině s jiným hodnotovým žebříčkem a jinými názory, kompromis je jediným možným východiskem.

Co bylo na této rodině tak zvláštní a zajímavé, že přilákala pozornost mnoha dalších významných autorů té doby? Byla to pouze jejich výjimečná literární činnost, nebo byly klíčové i jejich osobnosti a životní prožitky? Které faktory udělaly z obyčejné rodiny neobyčejnou? Co předcházelo tomu, než se z rodiny Reynkových stal fenomén, prostupující událostmi celého 20. století?

CÍL PRÁCE

Cílem této bakalářské práce je popsání mezilidských vztahů rodiny Reynkových, jejich životních osudů a peripetií, kterými si v různých obdobích 20. století prošli. Jejich prožitky ovlivnily nejen další vývoj členů této rodiny jako jedinců, ale také jako autorů. Zaměříme se tedy na to, jak byla ovlivněna jejich literární a výtvarná činnost dobovými společensko-politickými názory a nařízeními, ale i jejich vlastními rozhodnutími.

Dalším z cílů je popsání dobového a současného vnímání této umělecky činné rodiny. Do jaké míry bylo dílo jednotlivých členů rodiny Reynkových akceptováno, kdy bylo vůbec umožněno jejich tvorbu publikovat a které z dalších významných osobností té doby s Reynkovými navázali osobní či profesní vztahy. Tyto informace budou zprostředkovány především z Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě a také ze Státního okresního archivu Havlíčkův Brod.

Závěrem práce bude souhrn postřehů ze setkání s vnučkou původce rodinné literární tradice Bohuslava Reynka, majitelkou knihkupectví a kavárny v Havlíčkově Brodě a zakladatelkou nakladatelství Literární čajovna Suzanne Renaud Veronikou Reynkovou. Doplněním praktické části bude také hledání odkazu a vzpomínek Bohuslava Reynka a jeho rodiny v okolí Petrkova.

1. BOHUSLAV REYNEK

1.1 Dětství a školní léta

Bohuslav Reynek se narodil 31. května 1892 v usedlosti čp. 13 v Petrkově u Havlíčkova Brodu, který tehdy ještě nesl název Německý. Jako první a také poslední syn manželů Reynkových byl malý Bohuslav jediným dítětem na statku. Jeho otec Bedřich, který současně zastával pozici starosty, převzal statek společně s manželkou Marií, rozenou Divišovou, po svém otci. Statek rodině Reynkových patřil od dob Bohuslavova dědečka Josefa, který jej koupil roku 1866. Hlavní části stavení říkali nejen její obyvatelé, ale i většina návštěvníků „na zámku“, i když dům si uchoval spíše ráz středověké barokní tvrze, než romantického zámečku (Chalupa 2011, s. 17).

Podle záznamů z matriky, které měla Reynkova rodina k dispozici, se jejich předci přestěhovali do této oblasti v 18. století pod jménem Reňk. Z diakritiky je možné vyčíst, že zmíněné příjmení je španělského původu, věřili tedy, že kořeny rodiny sahají až k Iberskému poloostrovu. Jak ve své knize píše Dagmar Halasová (1992, s. 9), za většinu informací, které získala o Reynkově životě do začátku první světové války, vděčí především jeho dvěma synům Danielovi a Jiřímu. Úřední dokumenty o rodině včetně křestních listů byly zničeny v rámci násilného převzetí jejich statku v roce 1944, kdy byl postoupen německé organizace Auswanderungsfund für Juden (Halasová 1992, s. 120).

Nicméně do té doby žila rodina poklidným životem, sice vesnickým, ale důstojným, nedaleko hlavní silnice směrem na Jihlavu, což je dnešní krajské město Vysočiny (Halasová 1992, s. 9-11). V letech 1899 až 1905 navštěvoval Reynek obecnou školu v nedalekém Svatém Kříži. V té době se ve školách děti učili číst především ze slabikářů s ilustracemi od Mikoláše Alše a ani u Bohuslava Reynka tomu nebylo jinak. Dílo tohoto kreslíře si velmi oblíbil a po celý život se obdivoval jeho výtvarnému umění. Samozřejmou součástí edukačního procesu byla i výuka náboženství, kterou ve Svatém Kříži zastával děkan Klinkáček. Jeho poutavý způsob vyprávění biblických příběhů do značné míry pozitivně ovlivnil představivost malého Reynka (Chalupa 2011, 17).

Mladého spisovatele možná už v té době táhlo něco jiným směrem; ačkoli výuku bez větších problémů zvládal, nebyl vyloženě pilným studentem. Nehledě na to pokračoval ve studiu na německém reálném gymnáziu v Jihlavě, kam se celá rodina přestěhovala. Po dobu jeho sedmiletého studia rodiče petrkovský statek pronajímali, ovšem s úmyslem, že se do rodné víscky ještě vrátí. V rámci již odbornějšího a prestižnějšího studia si Bohuslav osvojil kromě němčiny i libozvučnou francouzštinu, která bude hrát v jeho životě významnou roli. Reynkova osobnost se ovšem nerozvíjela pouze v oblasti lingvistické, ale i literární a grafické, především díky seznámení se s Maxem Eislerem, budoucím profesorem dějin umění na univerzitě ve Vídni, a nadaným malířem Jaroslavem Librem. Jejich vliv na něj byl značný, jelikož roku 1909 začal malovat a kreslit (Chalupa 2011, s. 112). První čtyři dochované kresby všechny zachycují zvířata, která se později stala typickým motivem Reynkových výtvarných děl. Spolužák z třídy a jihlavská krajina posloužily jako inspirace pro první olejomalby z let 1909 až 1910 (Chalupa 2011, s. 17).

Rodiče ovšem pro syna neměli vysněnou uměleckou kariéru. Otec Bedřich si přál, aby Bohuslav jako jediný dědic statku pokračoval ve studiu na technice v Praze, konkrétně obor zemědělství, snad aby lépe rozuměl hospodářství. Jako čin dobré vůle mu ještě bylo dovoleno, aby seděl modelem svých vlastních portrétů, ale po maturitě byl jeho další osud jasný. Pro mladého umělce rozhodně nebylo takové zaměření snesitelným životním směřováním, po několika týdnech se rozhodl v úzkostných pocitech školu opustit a vrátit se domů, do Petrkova (Chalupa 2011, s. 18). Jak podotýká Dagmar Halasová (1992, s. 11), možná by Bohuslavovi bylo lépe na lesnické škole, kam se toužil dostat, především kvůli jeho kladnému vztahu k přírodě. Nicméně dřívější pobyt v Jihlavě byl přínosný i pro Reynkovu budoucí literární kariéru. Reynkovi se zde sblížili s rodinou pošťáka Jana Pojera, jehož tři děti Bohuslava Reynka různým způsobem nadále provázely životem.

1.2 Počátky literární činnosti

Jak doplňuje Chalupa (2011, s. 112), ještě před návratem domů vyrazil Bohuslav procestovat Francii, mimo jiné navštívil při svých toulkách Paříž a Bretaň, a to s pomocí malíře Václava Radimského, který byl otcovým dlouholetým přítelem

a ve Francii v té době pobýval. Inspirování zážitky z cest vedlo k tomu, že Reynek začal s prvními překlady z francouzštiny, ale také i z němčiny. Vrátil se na rodný statek, i když rodiče se rozhodli zůstat v Jihlavě, ovšem k hospodaření neměl vlohy.

Zhruba čtyři roky poté, co poprvé okusil krásu malby, začal psát básně. Jeho prvotiny otiskla *Moderní revue* v roce 1913, ovšem počátky tvorby byly jako u mnohých autorů váhavější, Reynek ještě sám nevěděl, kudy své dílo bude směřovat, jazyk prvních básní byl lehce poplatný tomu dobovému (Halasová 1992, s. 14). O rok později se jeho tvorba objevila v *revue Nova et vetera*, což započalo Reykovu spolupráci a několikaleté přátelství s Josefem Florianem, který vlastnil nakladatelství ve Staré Říši na Moravě. V malebném kraji Českomoravské vrchoviny Reynek překládal, psal první verše a věnoval se i výtvarnému umění, především linorytům. Jeho překlady byly nadmíru zdařilé, první vydala v roce 1914 *Moderní revue* pod názvem *Panychida*, další vyšly o rok později ve Florianově *Dobřím díle*. V září 1914 vydal Florian poprvé ve svém nakladatelství Reynkovy básně (Chalupa 2011, s. 112).

Reynek prvotně ve Staré Říši spolupracoval s vydavatelem Antonínem Ludvíkem Střížem, který mu byl před Florianem prvním literárním i spirituálním rádcem. Za krátkou dobu se osobnost Reynka jako člověka i spisovatele vyprofilovala do podoby převážně výtvarného aspektu, kterým bude doplňovat osobní tvorbu i překlady. Už to nebyl ten řadový básník, píšící dobovou literaturu, ale originální autor se svým vlastním stylem prostoty díla. Od dřívějších úzkostí a neklidu Bohuslavu Reynkovi ulehčovala víra v Boha a krása modlitby (Halasová 1992, s. 15).

Reynek sám nehospodařil, neměl sice k přírodě daleko, ale byla pro něj spíše inspirací a prostředkem k relaxaci. Čas v Petrkově trávil nejen vlastní tvorbou, ale i četbou a překlady Charlese Péguého, Francise Jammese, Paula Claudela, Charlese Vildraca, Paula Veléryho, O. W. Milosze, Georga Trakla a mnoha dalších, jejichž díla byla v českém prostředí uvedena vůbec poprvé. Věrným Florianovým spolupracovníkem zůstal až do jeho smrti v roce 1941 (Staněk 1991, s. 57). Je zajímavé, že se Reynek rozhodl právě pro tyto autory. Nejen že svými překlady obohatil nabídku zahraniční literatury, ale předběhl francouzské literární kritiky, od kterých se těmto spisovatelům dostalo zaslouženého uznání až v 80. letech (Halasová 1992, s. 16).

Jako první z oblasti zahraniční literatury vyšly Reynkovy překlady Francise Jammese a Novalise, věnoval se i dílu Léona Bloye. Roku 1915 vyšla v Dobrém díle Reynkovi první kniha, konkrétně překlad díla *Koberec vyšíváný sv. Jenověř a Johance z Arku* od Charlese Pégyuho. Ze stejného roku pochází i jedna výtvarná rarita, a to kresba tuší inspirovaná biblickou tematikou. Všechny ostatní Reynkovy kresby a malby jsou totiž pouze krajiny, zátiší, anebo portréty (Chalupa 2011, s. 19).

Metody Reynkova výběru zahraniční literatury nebyly vskutku nijak ovlivněny kulturní proslulostí tamních autorů. Jelikož měl neomylný smysl pro opravdové hodnoty, uváděl Reynek i méně známé autory. Tímto procesem došlo nejen k rozšíření českých obzorů v oblasti francouzského písemnictví, ale především německého básnictví. Bohuslav Reynek se ale nevěnoval pouze překladům děl beletristických, do mateřštiny předváděl rovněž kritiky a pohledy výtvarných teoretiků na expresionistické obrazy Paula Gaugina, Edwarda Muncha, Marca Chagalla a řady dalších. V oblasti grafiky ho ze zahraničních autorů nejvíce ovlivnil Meidner (Halasová 1992, s. 16-18).

Od roku 1916 se přátelské i pracovní vztahy Reynka s Florianem ještě znásobily a prohloubily, Reynek se s vervou a svědomitě věnoval autorské i překladatelské činnosti. Byl oprostěn od jinak povinného válečného odvodu, jelikož se svými deseti dioptriemi a vážnou krátkozrakostí nebyl schopen aktivního boje. Vybaven brýlemi a odhodláním pracoval v Petrkově na překladech Paula Verlaina, Charlese Baudelaira, Georga Trakla a mnoha dalších francouzských, německých a rakouských autorů. V roce 1917 vyšel díky Reynkovi první český výbor expresionisty Trakla, což sám považoval za velice inspirativní (Chalupa 2011, s. 21).

S Georgem Traklem sdílel odpor k městu, oba dva hledali útěchu na venkově a v přírodě. Překlady Trakla a „prokletého“ básníka Cortiéra významně ovlivnily budoucí tvorbu Františka Halase, který se s Reynkem jednou, v srpnu 1942, krátce setkal. Jejich další komunikace probíhala už čistě v rámci příležitostné korespondence, spojovalo je především vědomí sounáležitosti a vzájemná úcta (Halasová 1992, s. 17-19).

Bohuslav Reynek se seznámil s Josefem Čapkem, jejich přátelství se postupem času prohloubilo a vedlo i k literární a nakladatelské spolupráci. Do té doby si alespoň nabídli k přečtení a hodnocení svá vlastní díla, Reynkovi se dostala do rukou Čapkova

prvotina *Lelio*, kterou nečekalo nic jiného, než kladné hodnocení. Reynek se také potkal s Vlastislavem Hofmanem, který mu nabídl připojení k Tvrdošíjným, což ovšem Reynek odmítl. V červenci téhož roku se jeho rodiče vrátili do Petrkova a celá rodina byla opět doma, společně. V té době začal se stavbou dřevěného zahradního altánu, který neměl sloužit pouze jako rekreační přírodní prostor, ale také jako jakýsi přístav klidu a zázemí pro autorovy spisovatelské potřeby (Chalupa 2011, s. 21).

V průběhu roku 1919 dokončil první část překladu Baudelairových *Květu zla*, jejichž vydání opatřil ilustracemi Josef Čapek. Nicméně k vydání nikdy nedošlo, jelikož Reynek rukopis spálil. Na počátku 20. let vycházely další překlady, na kterých se mnohokrát ilustracemi podílel právě Josef Čapek. Byl to Čapkův a Hofmanův vliv, co vedlo Bohuslava Reynka k tvorbě linorytů ve větší míře. Pokud do té doby Reynek téměř výhradně vydával pouze překlady, rok 1921 byl zlomovým. Reynek se rozhodl vydávat svou vlastní tvorbu, nejen básně ale i výtvarné počiny, ze začátku především linoryty. První, zcela samostatná knížka, básnická sbírka Bohuslava Reynka nese název *Žízně*, vyšla v jeho vlastní edici *Sešity poezie*. První sešit obsahoval právě linoryty, stejně jako několik vybraných překladů (Chalupa 2011, s. 113).

Jak dále tvrdí Chalupa (2011, s. 21-23), k vydání Reynkovy vlastní edice nevedla pouze jeho vlastní iniciativa, ale i finanční problémy ve staroříšském vydavatelství, zapříčiněné protikatolickými náladami. Primárně bylo připraveno vydání předkladu rozsáhlé *Obrany Tartuffovy*, na které Reynek dlouhodobě pracoval. Komunikace mezi oběma přáteli prý na nějakou dobu ochladla, částečně i kvůli tomu, že Reynkovu novou edici původně plánovali vydávat opět společně. Nicméně možné spory trochu utišilo to, že do svého *Poezie sešitu prvního* zařadil Reynek i linoryty Florianových synů, Michaela a Metoděje.

O rok později následovaly další dva díly *Sešitů poezie*; sbírka *Rybí šupiny* jako druhé číslo, ve třetím se s čtenáři podělil o překlad Corbiérova cyklu *Amor*. Josef Čapek se opět podílel na výtvarné a grafické úpravě. K oběma dílům připravil řadu linorytů, které z těchto výborů činní nejen umělecké, ale i sběratelské skvosty, jelikož náklad byl téměř mizivý (Chalupa 2011, s. 23).

1.3 Setkání se Suzanne Renaud

Roku 1923 Bohuslav Reynek objevil literární dílo Francouzky Suzanne Renaud. Její básně ho v originále natolik zaujaly, že se je rozhodl přeložit a tak zprostředkovat i svým krajanům. Začal tedy s překládáním její prvotiny *Ta vie est là...* z roku 1922. Ovšem pouze četba jejích děl nebyla pro Reynka dostatečnou satisfakcí, rozhodl se tedy samotné autorce napsat. Netrvalo dlouho a vydal se na další cestu do Francie, tentokrát směřoval do Grenoblu, se zastavením u La Saletty. Autoři v sobě v budoucnosti měli najít více než jen literární sounáležitost (Chalupa 2011, s. 114).

Suzanne Renaud patřila ve Francii ke kultivované společnosti, byla vzdělaná a přátelila se s mnoha významnými autory a intelektuály té doby. I plachého Reynka, který pocíťoval nesnáze při navazování nových přátelství, přijala s laskavostí jí vlastní (Halasová 1992, s. 31-33).

Po návratu Bohuslav Reynek vydal prozaické dílo Josefa Čapka s názvem *Pro delfína*, čímž doufal vyjádřit velký dík za předešlou Čapkovu ilustrátorskou spolupráci na jeho knihách. Josef Florian nebyl jediným nakladatelem, se kterým se Reynek přátelil a spolupracoval. Jan Václav Pojer, velký bibliofil a milovník literatury, jistě vděčí Bohuslavu Reynkovi za svou kariéru, jelikož to byl právě Reynek, kdo mu pomohl se založením a vedením nakladatelství Atlantis. Podobně tomu bylo s tiskařem Vlastimilem Vokolkem, který pro potřeby svého nakladatelství hojně využíval Reynkovy překlady a ilustrace. Nicméně to byl stále Florian, kdo Reynkovi nejdéle a nejčtetněji vydával jeho díla. Mezi lety 1924 až 1925 to byly sbírky *Smutek země*, *Had na sněhu* a *Rty a zuby*, některé s obálkami od nikoho jiného než od Josefa Čapka (Chalupa 2011, s. 23).

Ani soustavné pracovní vytížení ovšem nedalo Bohuslavu Reynkovi zapomenout na setkání se Suzanne Renaud. Intenzivně si dopisovali, což dva roky od jejich seznámení vyústilo tím, že ji Reynek v dopise požádal o ruku. Francouzka dlouho otálela, což často přirozeně nervóznímu Reynkovi na klidu nepřidávalo, nakonec ale se sňatkem souhlasila (Halasová 1992, s. 33).

Svatba se konala 13. března 1926 v Grenoblu, následovaná svatební cestou do Provence. Překrásný jihovýchodní region Francie, nabízející blankytně modré moře, kopcovitou krajinu i pásy levandulových zahrad, se stal podnětem mnoha

optimistických kreseb. V květnu po líbáncích se novomanželé společně poprvé vydali do Petrкова. Reynek zde vydal již dříve překládanou prvotinu Suzanne Renaud pod názvem *Zde život tvůj*, což bylo činem doslova věšteckým (Chalupa 2011, s. 25).

Manželé se rozhodli vyhnout mrazivému období na Českomoravské vrchovině, trávili tedy od roku 1926 zimní měsíce ve francouzském Grenoblu, který poskytoval, navzdory blízkosti Alp, mírnější podnební podmínky. Původní rozhodnutí zůstat zde jen dočasně vyústilo v trvalý pobyt až do roku 1932, po tu dobu žili na adrese rue Lesdiguéres 9, nedaleko centra města. Pobyt ve Francii byl pro Reynkovu tvorbu nesmírně důležitý, obdivoval se krajině a okolí města. Plody své práce Reynek poprvé vystavoval v prosinci 1926 v Salonu de L'Effort. Úspěch ve výtvarné sféře byl opozitem k činnosti vydavatelské, kdy domácí Sešity poezie kvůli nezájmu skončily sedmým svazkem, konkrétně překladem Valéryho (Chalupa 2011, s. 25).

Reynek neměl podnikatelské nadání, svazky jeho vlastní edice šly v době jejich vydávání jen těžko na odbyt. Ačkoli se ho Florian snažil podporovat, Reynek již přípravy osmého dílu Sešitů poezie nedokončil a ani jeho linoryty nikdy uceleně publikovány nebyly (Halasová 1992, s. 24).

Za první dekádu jejich společného života Reynek díky své společenštější manželce navázal kontakty a spřátelil se s mnoha básníky, dostával se do tamních společenských a uměleckých kruhů, zejména kolem Parnina. Mimo jiné se Reynek také seznámil s kurátorem grenobelského muzea, ve světě dějin umění známým pod jménem Andry-Farcy, který mu umožnil náhled do předních fauvistických a kubistických děl té doby. Nutno podotknout, že Reynek u malířů obdivoval spíše spontánnost projevu, než předchozí důmyslné plánování. Stejně jako zmiňovaný expert na výtvarné umění, i mnozí další umělci navštěvovali manžele Reynkovi (Halasová 1992, s. 33-36).

Mimo jiné se v lednu roku 1928 setkal se spisovatelem Georgesem Bernansonem, když navštívil jeho přednášku, zabývající se symbolikou a efektem postavy ďábla v literatuře. V té době již překládal a připravoval pro vydání v edici Atlantis některá jeho díla. Mezi největší Reynkovy překladatelské počiny bezpochyby patří překlad La Fontainovy *Bajky*, nad nímž strávil celé desetiletí. Ani rodinný život manželů Reynkových nijak nestagnoval, 9. června téhož roku se jim narodilo první dítě, syn Daniel Václav (Chalupa 2011, s. 25).

Rok nato se konala další výstava, a to první samostatná, představující pastely a kresby, v galerii Saint Louis v Grenoblu. Úspěchy v rodné zemi na sebe nedaly dlouho čekat, když zanedlouho po grenobelské výstavě představil Reynek téměř celou svou tvorbu včetně překladů, linorytů i současných kreseb z Francie v pardubickém Městském průmyslovém muzeu. Reynkův pobyt v Československu ale netrval dlouho, jelikož rodina se měla opět rozrůst. Bohuslavu Reynkovi a Suzanne Renaud se 5. července 1929, téměř na rok přesně, narodil druhý syn, kterého pojmenovali Jiří. Ovšem ve Francii malému chlapci rodinní přátelé a známí říkali Michel, což bylo jeho druhé jméno, pro rodilé Francouze zřejmě jednodušeji vyslovitelné (Chalupa 2011, s. 115).

Od počátku 30. let se Reynek začal intenzivněji věnovat příspěvkům pro Pojerovu edici Atlantis se sídlem v Brně, což mu zajistilo alespoň minimální finanční ohodnocení, kterého se u Floriana ani dalších budoucích nakladatelů ve větší míře nedočkal. Poté opět vyrazil do Francie v rámci navazování nových přátelství, tentokrát do Provence za Jeanem Gionem, z kterého přeložil *Vysočiny* a *Pahorek*. Další roky se nesly v duchu úspěšných výstav, nových edic a objevování dosud nepoznaných výtvarných technik. Znovu grenobelský Salon de L'Effort i galerie Saint Louis a poprvé pařížská Galerie Art contemporain nabídly Reynkovy krajinné kresby a pastely, v Místku byl vydán sborník *Poezie*, který volně navázal na *Sešity poezie*, tentokrát ovšem obohacen i o básně Suzanne Renaud. Tato první větší literární spolupráce byla pouze předznamenáním rodícího se literárního kultu (Chalupa 2011, s. 27).

Letní prázdniny roku 1932 trávila celá čtyřčlenná rodina poprvé společně na petrkovském statku. Tímto započalo periodické střídání jejich života ve Francii a v Čechách podle daných příznivějších ročních období. Zpátky v Grenoblu učinil Bohuslav Reynek se syny zajímavý objev, když při rutinní procházce našel box s výjimečně kvalitní mědirytovou barvou. Okamžitě kontaktoval svého přítele, tiskaře Vlastimila Vokolka, s prosbou o zaslání Šimonovy *Příručky umělce-grafika*. Reynek dlouho neotálel a pustil se do nové, zajímavé praktiky a již 3. května 1933 v Petrkově poprvé použil suchou jehlu, jejíž výsledný produkt vzápětí Vokolek vytiskl. Od července u Reynkových následně začala fungovat prakticky samostatná tiskařská dílna i s potřebným vybavením. Zdokonalování v technice suché jehly střídal Reynek s prvními akvarely. Roku 1935 přeložil a vydal básně své manželky *Křídla z popele*,

vydání bylo doplněno několika Reynkovými kresbami, jejichž tvorba v oblasti Provence autora nadměru uklidňovala. Další rok vydal svojí již šestou sbírku *Setba samot*, následovanou výstavami starších prací i novinek suché jehly ve Francii (Chalupa 2011, s. 115-116).

1.4 Návrat do Petrkova

Na jaře roku 1936 proběhl tradiční, ale nečekaně poslední přesun z Grenoblu do Petrkova. Když v září zemřel Bedřich Reynek, statek po právu připadl Bohuslavovi. V té době již profesionální spisovatel stále nejevil velký zájem o kariéru sedláka, ovšem pevný vztah k rodnému prostředí byl natolik silný, že se rozhodl Petrkov nikdy dobrovolně neopustit. Po dlouhém rozhodování i manželka, francouzská rodačka, souhlasila s umístěním a zapsáním chlapců do české školy, kam k 1. září oba nastoupili. Bohuslav Reynek, jako nový vlastník, začal statek rekonstruovat a upravovat pro potřeby nadcházejícího společného a především dlouhodobějšího soužití. Jelikož se dál chtěl věnovat umělecké tvorbě, sám na statku nepracoval, ale pro obdělávání pronajal ornou půdu a chlévy rodině Krausových z Lípy. S velkostatkáři rodina nikdy neměla sebemenší problém, smlouva byla ukončena až roku 1939 z nacistického rozhodnutí, jelikož Krausovi byli židé. Dva roky po smrti Bohuslavova otce zemřela i jeho matka Marie Reynková. (Chalupa 2011, s. 27-29).

Se stále větší intenzitou pronikaly až do Petrkova vlivy začínající druhé světové války. Francouzsko-české kulturní vztahy pomalu ochládaly, až po Mnichovské dohodě utichly úplně. V této společenské náladě vyšly v originále protestní básně Suzanne Renaud *Victimae laudes*, tedy chvála oběti. I za tíživé válečné situace Reynek koncipoval kroměřížskou edici Zdeňka Řezníčka, kterou společně se synem Jiřím nazvali *Magnificat*. Oba dva do ní později hojně přispívali ilustracemi, sám Reynek se podílel téměř na většině vydaných titulů do roku 1974, ať už jako autor, překladatel nebo ilustrátor. V této edici vyšla i jeho následující sbírka *Pieta*, kterou si výjimečně sám ilustroval, a také album suchých jehel pod názvem *Sníh* (Chalupa 2011, s. 29).

Z různých důvodů Reynek v době války postrádal lidskou empatii a pochopení, rozhodl se proto vložit svou důvěru k bytostem ze zvířecí říše. Na jaře roku 1941 si pořídil stádo ovcí. Ani to ho bohužel nemohlo připravit na velmi smutnou a zdrcující

zprávu o smrti jeho dlouholetého blízkého přítele Josefa Florianiana. Pokud v přítomnosti ovcí nenašel kýžený klid, pak posloužili alespoň jako výtvarná tematika, když v roce 1942 začal pracovat na cyklu dvanácti suchých jehel s odpovídajícím názvem *Pastorale*. Při procházkách se stádem vznikaly přímo na místě nejen návrhy grafik, ale i první náčrty básní pro sbírku *Podzimní motýli* (Chalupa 2011, s. 29).

Nacistické perzekuce se nevyhnuly ani obyvatelům petrkovského statku, když v lednu 1944 byla celá rodina vypovězena z vlastního domova. Pro hlavu rodiny bylo snad nejstrašnějším následkem to, že musel rozprodat své milované ovčí stádo. Bídne živoření na zlomku vlastní půdy bylo neúnosné a tak po půlroce Reynkovi přijali nabídku od potomků Josefa Florianiana a nastěhovali se do jejich domu ve Staré Říši. V říjnu téhož roku byl Bohuslav Reynek totálně nasazen, ale pro „nezpůsobilost k práci pro válečné účely“ byl do dvou týdnů z továrny v Pardubicích propuštěn. I oběma náctiletým synům se tato povinnost naštěstí vyhnula (Chalupa 2011, s. 116).

Po konci války se Reynkovi rozloučili s rodinou Florianových, kterým byli za azyl nesmírně vděční, ale přece jen toužili vrátit se domů. Statek byl v kritickém stavu, práce na něm po několik let téměř neutichaly. Až do jeho znárodnění v roce 1949 se Bohuslav Reynek věnoval hospodářství natolik, že si našel čas pouze na psaní básní, grafickou tvorbu a kresby musel oželeť. Nicméně básně z této doby si širší veřejnost bude moci přečíst až ve sbírce *Sníh na zápraží*, vydané o 25 let později. Začátek poválečného období přinesl i nové publikace, v edici Magnificat vyšla osmá sbírka *Podzimní motýly*, Reynek také začal experimentovat s monotypickými otisky u techniky suché jehly. Tuto techniku pak přivedl k dokonalosti a je obecně považována za jeho nejznámější a typickou. I potomci Bohuslava Reynka našli postupně zalíbení v umělecké sféře. Od svých devatenácti let starší Daniel pomáhal otci s tiskem leptů a již klasických suchých jehel, zpočátku především proto, že jeden člověk jednoduše nemohl celý proces vykonávat sám. Reynek se vrátil i k rozpracovanému cyklu *Job*, s jehož tvorbou započal ještě za nacistické okupace (Chalupa 2011, s. 31).

Optimistická poválečná doba se ale neobešla bez nových nepříjemností a negativních životních změn. Od roku 1949 začalo zestátnování různých podniků, nevyjímaje ani nakladatelství Reynkových vydavatelů Vlastimila Vokolka, Jana Václava Pojera a Zdeňka Řezníčka. K 1. říjnu obdrželi zprávu o zestátnění i na statku

Reynkových, ačkoli rodina na něm mohla prozatím setrvat. Mladší syn Jiří na statku začal později pracovat jako krmič vepřů, s touto pro dřívějšího majitele nemálo podřadnou činností mu pomáhal otec Bohuslav (Chalupa 2011, s. 117).

Reynkova úzkost a zoufalství, které doba přelomu 40. a 50. let přinesla, se prolíná a někdy přímo číší z jeho díla uměleckého. Pocity nepokoje a strachu přetvářel do biblických motivů naděje, grafická tvorba mu byla útočištěm, když ztrácel víru (Halasová 1992, s. 105-107).

Pozitivní zprávou byla informace o výstavě Reynkových grafických prací v galerii Saint Louis, Reynek od poloviny dvacátého století začal více kombinovat různé techniky, především lept a suchou jehlu (Chalupa 2011, s. 117). Halasová (1992, s. 47) podotýká, že právě různorodá kombinace dříve společně nepoužívaných technik a především unikátní pohled cizince na francouzskou krajinu byly faktory, které zajistily Reynkovi podporu a obdiv francouzských kritiků i běžných návštěvníků tamních vernisáží.

V roce 1951 jako by se minulost opakovala; Reynkovi obdrželi od Státních statků vystěhovací dekret. Díky chabé administrativě a pomoci přátel k tomu tentokrát naštěstí nedošlo. Na návštěvu v té době přijela za Bohuslavem Reynkem vnučka Léona Bloye Tereza Tichá, jejich setkání vyústilo v téměř dvacetileté přátelství a pravidelnou korespondenci. Od roku 1952 tvořil Bohuslav Reynek společně se synem Danielem techniku propojující grafiku a fotografii, tzv. cliché-verre, česky průsvit, ve které opět převažovaly motivy biblické a přírodní (Chalupa 2011, s. 117).

Reynek si znovu začal dopisovat s Vladimírem Holanem. Ačkoli se tváří v tvář nikdy nesetkali, jejich dopisování postačilo k utužování přátelských vztahů. Dopisování bylo na dlouhou dobu jednou z mála literárních, písemných činností, kterou Reynek vykonával. Když roku 1955 dokončil sbírku *Mráz v okně*, začal se více věnovat grafice. Věděl, že případné další literární počiny by neměly velkou naději na vydání, a tak tomu skutečně bylo až do roku 1968. Důkaz o tomto rozhodnutí nabízí i jeho nejslavnější autoportrét *Zátiší s autorem*, kde sám sebe poprvé spodobnil jako výtvarníka. Na přelomu 50. a 60. let pak vznikalo největší množství Reynkových grafik. Odtržen od všeho okolního světa, upínal se Bohuslav Reynek především k biblické tematice a motivům jeho srdci nejbližšího okolí Petrkova. V té době ho doma často navštěvovali mnozí přátelé, kterým své grafické listy věnoval, dokonce

i náhodně příchodím cizincům je prodával za téměř symbolické částky. V roce 1960 také dokončil grafický cyklus *Don Quijote*, který byl o rok později vystaven v knihkupectví Jeana Damiena v Grenoblu (Chalupa 2011, s. 33-35).

Jak dílo a osobnost Bohuslava Reynka objevovalo stále více a více umělců mladé generace českých autorů a intelektuálů, stávalo se z Petrkova v podstatě poutní místo. Od roku 1961 Reynkův statek navštěvoval pravidelně Jiří Šerých, knihkupec a kunsthistorik, který se později stal jeho kurátorem, dále jeho bratr, výtvarník Jaroslav. Dalšími pravidelnými hosty byli manželé Jirousovi, spisovatel a historička umění, filosof Jiří Němec s manželkou Danou, signatářkou Charty 77. Literární historik Jaroslav Med, velký znalec Reynkova básnického díla, s autorem strávil značné množství času, stejně jako Annick Royová-Auzimourová, francouzská studentka matematiky a především velká obdivovatelka Bohuslavových i Suzanniných veršů, která zůstala v Petrkově na léto 1963. I mnozí další spisovatelé té doby byli hosty u Reynkových, mimo jiné to byli básníci Ivan Diviš a Jiří Kolář či Věra Provazníková. Bohuslava Reynka, stejně jako kteréhokoli jiného spisovatele, zájem ostatních umělců nesmírně těšil. Se stále větším počtem lidí na statku ovšem začal postrádat dřívější klid, který pro něj byl z hlediska koncentrace nesmírně důležitý (Chalupa 2011, s. 118).

21. ledna 1964 zemřela Suzanne Renaud, jejího pohřbu se Bohuslav Reynek nezúčastnil, v té době vůbec neopouštěl dům a nechtěl se s nikým vídat. Jako rozloučení s manželkou a matkou jejich synů připravil o dva roky později publikaci s jejími básněmi, doplněnou o vlastní kresby. Několik měsíců po smrti manželky se po pětatřiceti letech znovu v Československu konala první samostatná výstava Reynkových prací, nicméně autor se této ústecké ani žádné další své výstavy až do konce života už nikdy nezúčastnil. Nutno podotknout, že uvolnění atmosféry vedlo ke spoustě vernisáží; výstava větších rozměrů se konala v Domě pánů z Kunštátu v Brně v polovině 70. let, jeho grafické listy se objevily na výstavě Hollaru Praga 1966, významnou výstavou byla ta v pražské Galerii Václava Špály, kde grafiky Bohuslava Reynka všechny okouzily. Další úspěšné výstavy na sebe nenechaly dlouho čekat, Reynek se v optimistickém naladění opět vrátil k psaní básní. Od roku 1968 vzniklo pouze přes deset grafických prací, v té době se věnoval více činnosti literární. Na konci šedesátých let vznikl první dokumentární film o Bohuslavu

Reynkovi pro Českou televizi pod taktovkou režiséra Josefa Protivy nazvaný *Jak žije básník*. Dokument jako jediný nabízí autentické záběry (Chalupa 2011, s. 37).

Ke konci života se Bohuslav Reynek ještě dočkal mnoha úspěchů. V roce 1970 byl jedním z tazatelů, kteří odpovídali na otázky o soudobé české ilustrátorské práci pro časopis *Výtvarné umění*. Zviditelnění v tomto periodiku přitáhlo pozornost veřejnosti k petrkovskému rodákovi ještě více, ve třech otázkách poměrně ostře vyjádřil svůj názor, nicméně čtenářům také poodhalil své niterné pocity ohledně jeho nejmilejších ilustrací. Tato anketa byla návratem Reynkova jména do společenského povědomí, ze kterého částečně vymizelo na konci 40. let. Od té doby i literární kritici a další autoři začali jméno překladatele, básníka, grafika a editora uvádět ve svých studiích, sami často žasli nad tím, že tohoto autora objevili až nyní a snad se ptali, kde se celá ta léta skrýval. Reynkův charakter na tyto otázky jasně odpovídal. Nebyl autorem, který by se pyšnil svými úspěchy, poklonám se spíše udivoval (Halasová 1992, s. 114-115).

V příznivé atmosféře vyšly dosud nepublikované sbírky *Sníh na zápraží* a *Mraz v okně* společně v reedici *Podzimních motýlů*, na jejichž publikování čekal autor dlouhých čtyřicet let. Stejněho roku se také konala výstava v Praze pod názvem *Bohuslav Reynek a kniha*, poslední za jeho života. O rok později Reynek dokončil poslední zbývající básně do sbírky *Odlet vlaštovek*, už v té době se ale necítil dobře. Začátkem září roku 1971 podstoupil úspěšnou operaci žlučníku, nicméně jeho zdravotní stav se po zákroku rapidně zhoršil, navzdory kvalitní lékařské péči. Bohuslav Reynek zemřel 28. září 1971 v Petrkově, pohřben byl 4. října na hřbitově ve Svatém Kříži (Chalupa 2011, s. 37).

Život Bohuslava Reynka byl prostý, jednoduchý, jako věřící člověk upřednostňoval duchovní a intelektuální bohatstvím před obklopováním se skvosty materiálními. Jak píše v doslovu k Reynkově sbírce *Petrkov* Jaroslav Staněk (1991, s. 59), Reynek neměl slávu ani další jiné okázalosti v oblibě. „*Vždy si přál, aby i věci sváteční, při vši kráse a vznešenosti, zůstaly docela prosté.*“ Jak na závěr doplňuje Halasová (1992, s. 29), Bohuslav Reynek vystupuje jako jeden z nejvěrohodnějších svědků doby, ve které žil.

Rok po Reynkově smrti se konala výstava jeho grafik a kreseb na Staroměstské radnici, která obsáhla tvorbu od 30. let. Poté ale jako by umělcovo dílo pomalu začalo

mizet, až téměř upadlo v zapomnění. Studie Jana M. Tomeše, popisující především grafickou stránku jeho díla, také zůstala pouze v rukopise. Záslouhou jeho přátel v rodné zemi i ve Francii, kde místním Reynek přirostl k srdci, se jeho tvorba opět začala navracet. Petrkov navštěvovali desítky obdivovatelů, ostatní umělci zde hledali inspiraci a řád, kterým celé místo dýchalo. Vzpomínali na Reynka ve svých pracích, vznikali drobné edice, známé i nevydané básně byly publikovány. Ani Francie nezůstala pozadu. Zahraniční přátelé Bohuslava Reynka s nadšením vydávali jeho malby a grafické listy, překládali jeho básně, v publikacích doplněné o poezii jejich krajanky, Suzanne Renaud. Celý svět jako by znovu objevoval umělcovo dílo, lidé jako by se opět seznamovali s autorem, kterým jim měl tolik co nabídnout (Halasová 1992, s. 117-188).

Bohuslava Reynka nikdy příliš nezajímalo, co si o něm ostatní myslí. Byl svůj, jako člověk i jako umělec.

2. SUZANNE RENAUD

V českém prostředí jde stále ještě o méně známou autorku. Spolu s manželem Bohuslavem Reynkem tvořila na Vysočině nové kapitoly dějin české literatury, nicméně do ní jako samostatná básnířka nadále plně nepatřila. Její dílo zaujalo a oslovilo řadu dalších významných umělců a i řadových čtenářů nejen v rodné Francii, ačkoli zde debutovala pouze jedním dílem (Rotrekl 1991, s. 113).

2.1 Mládí ve Francii

Narodila se 30. září 1889 v Lyonu v rodině důstojníka, ovšem byla to matka, kdo měl na profilování budoucí básnířky největší vliv. Rodina se v roce 1904 přestěhovala do Grenoble, kde o šest let později zemřel Suzannin otec Abel. Její matka Félicie, narozená v hlavním městě Dauphiné do buržoazní rodiny, lpěla na tom, aby se Suzanne i její o devět let mladší sestře Marcelle dostalo příslušné vzdělání. Svým postojem takřka předběhla svou dobu, obě dívky ve studiu dosáhly významných úspěchů. Suzanne nejprve vystudovala Stendhalovo lyceum, poté byla první ženou, která absolvovala filosofickou fakultu v Grenoble, věnovala se také zpěvu a hře na klavír; její mladší sestra vystudovala obor výtvarného umění. Jejich centrem zájmu nebyla pouze Francie, s matkou navštívily Švýcarsko, Normandii a Anglii, zemi, která Suzanne Renaud nejvíce učarovala (Halasová 1992, s. 32).

S otcem neměla Suzanne, na rozdíl od matky, tak vřelý vztah. Armádní důstojník, který od dětství doufal žít jako jeho předkové na venkově v Savojsku, netoužil po společenských radovánkách a korzování po městě, vyhledával spíše klid a přírodu, kde nemusel s nikým mluvit. Pro mladou dívku bylo obtížné pochopit otcovo časté rozhořčení, dny raději trávil s mladší dcerou Marcellou, která si ještě užívala venkovských her. S odstupem času si Suzanne uvědomovala, jak odlišní její rodiče jsou a že spojení dvou lidí z naprosto odlišných prostředí nevyústilo v harmonické soužití. Dalším mužem, který vstoupil do života budoucí básnířky, byl matčin bratr Charles, děkan grenobelské právnické fakulty. Starý mládenec si často

vodil větší společnost k sestře domů. Když u něj propukla cirhóza jater, přestěhoval se k Renaudovým natrvalo (Tučková 2013, s. 15-18).

Nejen zážitky z první světové války, kterou strávily všechny tři jako ošetřovatelky ve vojenských nemocnicích a lazaretech, ale i ztráta dvou snoubenců krátce po době mladou ženu velice zasáhly. První, voják Florency, zemřel na válečná zranění, když byl z lazaretu povolán zpět na frontu. Druhý nápadník Émile se náhle rozhodl směřovat svoji životní kariéru jiným směrem, přidal se k církevnímu řádu. Tato zklamání poznamenala další citový vývoj francouzské autorky, nicméně díky pomoci matky a přátel se s jejich ztrátou lépe vyrovnávala. Právě v této době objevila své básnické nadání, setkávání s vojáky z různých koutů světa jí rozšířilo obzory. Když onemocněl Abel Renaud, přesunula se její pozornost od vojáků k vlastnímu otci; v jeho posledních dnech se nejvíce sblížili, což pomohlo Suzanne vnímat jeho život jako naplněný (Tučková 2013, s. 22-25).

Konec války přinesl pro ovdovělou Félicii snad největší příkoří, když se v Grenoblu rozmohla epidemie španělské chřipky a obě její dcery onemocněly. Díky silnému organismu se z nákazy uzdravily, nicméně ještě týdně potom byly nuceny poslouchat noční dunění vozů, svážejších mrtvolky jejich ulic. Jako lék na prožité těžké časy zvolily ženy formu turistickou; Suzanne s matkou a sestrou procestovala Švýcarsko, Itálii a Anglii, kde čerpala inspiraci a hledala útěchu. Tou jí měl být nový muž v jejím životě, mladý právník, který si ihned získal matčiny sympatie. V době svatebních příprav všeobecné veselí dramaticky přerušila zpráva o nevléčitelném nádoru na mozku mladého nápadníka, kterému zbývalo jen několik týdnů života. Ani tentokrát Suzanne neměla v lásce štěstí, ve stavech apatie a zhroucení nacházela útěchu nejen v matčině náručí, ale také v možnosti vyjádření svých pocitů tvůrčím směrem (Tučková 2013, s. 29-29).

Po návratu do Francie se Suzanne také vrátila k anglické literatuře, o kterou se začala zajímat při rodinných cestách po Evropě. Věnovala se nejen četbě, ale některá díla, například od Johna Keatse, překládala do francouzštiny (Rotrekl 1991, s. 110). Mimo překlady z anglicky píšících autorů začala mladá Suzanne pomýšlet i na vlastní tvorbu. Hlavní podíl na jejím rozhodnutí psát vlastní poezii měl podle Halasové (1992, s. 32) především Joseph Parin, profesor literatury z tournonského lycea, se kterým se Suzanne seznámila roku 1919. Renaud mimo to také působila na filosofické fakultě

univerzity v Grenoblu, kde jako asistentka přednášela moderní francouzskou literaturu zahraničním studentům a jako překladatelka psala pro *The Anglo-French Review*.

Ranou tvorbu básnířky ovlivnil především pozitivní vztah k přírodě, kterou byla schopná vnímat a popisovat do nejmenších detailů. Osobní zkušenosti a intelektuální vyspělost hrály také velkou roli v kompletní autorčině tvorbě. Ačkoli pro ní byl Grenoble symbolem domova s nádechem bezpečí, její prvotní básně ho ve větší míře neopěvují. Její první kniha básní vyšla v pařížském nakladatelství Saint-Félicien en Vivaris v edici *Au pigeonier* pod názvem *Ta vie est là...* v roce 1922. Prvotina třiatřicetileté začínající básnířky se dočkala velice pozitivního ohlasu od pařížské intelektuální veřejnosti (Tučková 2010, s. 157).

Byla to právě tato sbírka, která zaujala Bohuslava Reynka a započala jeho zájem o mladou autorku. Nejprve si dopisovali, Reynkova návštěva a vzájemné sympatie vyústily v uzavření manželství na jaře roku 1926 v kostele Saint Joseph v Grenoblu. Po dobu jejich společného života Bohuslav Reynek přeložil a u svých nakladatelů nebo soukromě vydal několik básní své manželky. Patří k nim například její báseň *Noel*, kterou s českým překladem a třemi Reynkovými suchými jehlami vydal Vlastimil Vokolek v Pardubicích roku 1939 (Rotrekl 1991, s. 110-111).

Spojení těchto dvou autorů ve svazek manželský ovšem neproběhlo bez nesnází. Když Bohuslav poprvé přijel do Francie na návštěvu k Renaudovým, Suzannina matka Félicie dceři předpověděla, že se o ni český rodák bude jednou ucházet. V té době to oběma mladým lidem možná ani nepřišlo na mysl. Když těsně po Vánocích rok nato Félicie Renaudová náhle zemřela, upadla její dcera do stavu apatie, velice ztrátou matky trpěla. Pocity křehkosti štěstí, života a jeho pomíjivosti Suzanne ovlivnily natolik, že měsíce odmítala Reynkova vyznání. Nechovala k němu milostné city, pro uzavření manželství pro ni byla klíčová vášeň, ne pouze souznění v literatuře a víře. Stačilo by tedy snad přátelství jako základ pro společný život? Po několika Bohuslavových návštěvách ve Francii a doporučeních od přátel se sňatkem nakonec souhlasila, i když společné prožívání každodennosti měli novomanželé teprve objevit. I její první návštěva petrkovské usedlosti na jaře 1926 byla velkou životní zkouškou, jak dokládá Reynkův dopis z dubna téhož roku rodičům. Pro Suzanne bylo těžké opustit bezpečí rodné země, nyní se však, podle slov svého manžela, cítila jako by do Čech jela domů (Tučková 2010, s. 158).

To, co bylo v Grenoblu samozřejmostí, považovali obyvatelé venkovského statku za přehnaný luxus, včetně moderní koupelny a splachovací toalety. Suzanne si nedokázala představit, že by v takovém prostředí dokázala vydržet několik měsíců, sama, jen s manželem a jeho rodinou, které sotva znala. Názory obou na základní životní otázky se často diametrálně lišily, Suzanne preferovala upravenější domácí prostředí, k psaní básní potřebovala klid, zatímco její manžel neviděl rozdíl mezi krmením slepic a sepsáním několika strof. S ironickým humorem sobě vlastním se vracela ke dnům, kdy jí Bohuslav v dopisech popisoval petrkovský statek, zvaný zámeček, skutečně jako chateau. Bohužel asociace manželů u připodobňování zámku se evidentně lišily. S postupem času si mladá paní Reynková našla taková zákoutí v novém kraji, která ji těšila, oblíbená místa, kde mohla přemýšlet a psát (Tučková 2013, s. 54-55).

Manželé spolu měli dva syny, Daniela a Jiřího, kteří se oba narodili v Grenoblu. Narození prvního syna, kterému začali přezdívat ze zdrobněliny Danielou pouze Loulou, v Suzanne probudilo ztracený elán, znovu pocítila životní zakotvení, i s manželem si byli o mnoho bližší. I druhé těhotenství proběhlo bez komplikací. Nicméně malý Jiří po narození neprosplával, byl zřejmě alergický na laktózu a právě kravské mléko bylo používáno jako náhražka mateřského. Naštěstí byly nalezeny alternativy stravování a prarodiče v Petrkově se mohli těšit ze společné fotografie obou zdravých chlapců, které od jejich narození ještě neviděli. Rozšíření výtvarných prací zasloužilo Bohuslavu Reynkovi ve Francii renomé a těšilo se velké oblibě, stejně jako jeho básnická tvorba doma v Československu. Suzanne si období obou těhotenství, následujících po sobě v rychlém sledu, užila, především díky jejich strávení v domácím prostředí (Tučková 2013, s. 70-72).

2.2 Petrkovské zimy

Po desetiletém střídavém pobývání v zimním podalpském městečku a letním vesnickém stavení, na kterém se ještě před sňatkem dohodli, se v roce 1936 uchýlili do Petrkova natrvalo. Pro rodilou Francouzku, která ze začátku neuměla vůbec česky a jen pomalu se přizpůsobovala novému, prostšímu stylu života, se život v drsnějších podmínkách stával mnohdy strádáním. Stejně jako její manžel ve Francii i ona

v Čechách navázala nové známosti, Reynkovi přátelé se stali i jejími, nicméně nikdy nepřestala vzpomínat na rodný kraj a minulý způsob života. Ne že by si snad bezdůvodně stěžovala, s manželem a dětmi vedli i přes všemožná příkoří naplněný život, jen sžití se s novým domovem plným neporozumění pro ni nebylo samozřejmostí (Staněk 1991, s. 58).

Nakonec přece jen zapadla do nového životního stylu, již se necítila být vetřelcem, zdokonalila se v českém jazyce do takové míry, že byla schopna překládat manželovy verše do rodné francouzštiny. Jelikož její díla byla vydávána po boku manželově, nenápadně se začlenila do české kulturní historie. Do petrkovského statku vnesla něco nového, snad svou otevřeností a laskavostí, podílela se tak na vzniku petrkovského harmonického prostředí (Halasová 1992, s. 33). Její tvorba vycházela i časopisecky, a to v Tvaru, Řádu, Akordu a dalších periodikách. Kritik, literární historik a editor časopisu *Poezie* Jan Strakoš dokonce Suzanne Renaud dokonce poprosil, zda by pro další vydání mohla připravit dvojjazyčnou variantu jejích básní (Rotrekl 1991, s. 111-112).

Cesty mezi Francií a Čechami manželé nepodnikali pouze společně, Suzanne se na podzim roku 1937 vypravila do Grenoblu sama, aby navštívila přátele a kraj, který byl jejímu srdci tak blízký. Jak dokazují řádky básně *Vrány*, s tuhými zimami na Vysočině se nikdy nevyrovnala. Na rozdíl od Reynka, který v zimním období spatřoval krásu, kterou sama příroda vytvářela a již on sám zpracovával ve svých grafikách, pro ni čas mrazů byl symbolikou doby temna, chladu a tísně. Poslední rozloučení s Francií proběhlo v roce 1947, kdy se do rodné země naposledy na pár dní vrátila (Tučková 2010, s. 161-163).

V době druhé světové války a po ní bylo pro Suzanne stále těžší udržet si vztahy s domovinou, ba ještě Francii navštívit. Stesk po domovu občas přivedl matku dvou dětí na pokraj zoufalství, avšak manžel jí byl dobrou oporou. Po dobu autorčiny samoty vyobrazil v leptu *Dušiček 1938*, kdy pocity zrady po uzavření Mnichovské dohody na čas zahalily představu Francii coby oázy klidu a míru. Oba v těžkých časech skrze svou poezii čerpali sílu, stále hledali krásu ve všedních věcech, v přírodě a ve vědomí Boha. (Halasová 1992, s. 33, 95).

Stanovisko Francie v otázce postoupení pohraničí Hitlerovi Suzanne hluboce zasáhlo, za rodnou zemi se až styděla a silně podporovala Československo, v oblasti

literární vydáním protestní sbírky *Chvála oběti*. V básních nenalzáme pouze negace západních mocností, ale i souznění básničky s českým prostředím. Značí se zde její obdiv pro krajinu a především české tradice velikonoční a vánoční, které sama v rodinném kruhu praktikovala (Tučková 2010, s. 163).

Již dříve zmiňované vyhoštění Reynkových z vlastního domova nesla těžce i Suzanne, které přece jen přirostl k srdci. Po pobytu u Florianových se celá rodina nemohla dočkat, až se vrátí domů, i když věděli, že je čeká mnoho práce; německé jednotky SS dům, chlévy i zahradu zpusťily. Ani odjíždějící ruští osvoboditelé nebyly valnou pomocí, spíše brali, než aby dávali. Alespoň díky pomoci přátel a blízkým se jim dařilo dávat usedlost pomalu do původního stavu, i když obstarávat polnosti bylo při nedostatku pracovních sil téměř nemožné. O jediné pozitivní přivítání se zasloužilo několik koček, které se v době nepřítomnosti právoplatných majitelů v domě usadily; nejvíce se s nimi spřátelila hlava rodiny (Tučková 2013, s. 147-150).

Pro Suzanne byl nově nastolený komunistický režim ještě větším příkořím, než doba válečná. V dopisech do Francie nedokázala přátelům ani popsat, jak v té době život v Československu vypadal. S manželem se jako básníci ocitli na okraji společnosti, synům bylo zamezeno studovat a tak pracovali jako nádeníci. Jediným útočištěm se jí stala zahrada, semínka rostlin jí posílali právě přátelé z tak vzdálené rodné země. I povinná vojenská služba obou synů matku trápila. Pokud všemožná snaha o vyhnutí se této povinnosti nevyšla, uklidňovali se odloučení členové rodiny alespoň v dopisech. Suzanne Renaud trávila večery četbou a listováním v knihách o Francii i hrou na klavír (Tučková 2013, s. 174-175).

Na několik let literární činnost Suzanne Renaud ustrnula, básně měla buďto částečně rozepsané, nebo jen uložené v mysli. Stesk po bohatém intelektuálním životě ve Francii nedokázalo v dlouhých zimních večerech nic vynahradit. Každodenní starosti, které udržování statku přinášelo, ji zcela pohltily. Až přistavení pokojíku s kamínky, který byl kromě kuchyně jedinou vytopitelnou místností, přineslo do jejího života nový elán. V jejích básních se začala objevovat dřívějších témata, motivy zimy již nejsou tak tesklivé, pro jednu byla s to obdivovat se petrkovským zasněženým scenériím stejně jako její manžel. Její tvorbu můžeme vnímat ze dvou pohledů; v letních měsících oplývala radostí ze života a z přírody, v zimních pro ni sama

existence ztrácela opěrné body, nicméně příroda se stávala ještě tajemnější a mysterióznější (Tučková 2010, s. 166-167).

Velkou oporou byla pro Suzanne Eva Florianová, obě ženy se staly dobrými přítelkyněmi a pravidelně se navštěvovaly. Probíraly spolu nejen francouzskou literaturu a složité překlady, ale i praktické každodenní záležitosti, vyměňovaly si recepty a mluvily o dětech. Tato setkání se ale omezovala pouze na letní měsíce, v zimě udržovaly vztahy jen korespondenčně. Od počátku 60. let Suzanne Renaud bilancovala nad svou tvorbou autorskou i překladatelskou, nepokládala svůj umělecký talent za dostatečně využitý. Osvěžením jejích smutků se stává návštěva Annick Royové-Auzimourové, která přijela v okouzlení tvorbou básníků v exilu. Se Suzanne dlouho živě diskutovaly nad literaturou, dokonce se vypravily i na výlet do Kutné Hory, kterou si básnířka zamilovala (Tučková 2013, s. 189-196).

Po klidných Vánocích v lednu roku 1964 Suzanne náhle začala chřadnout, byla převezena do brodské nemocnice, kde jí synové s manželem střídavě navštěvovali. První pomazání prospala, trvala na dalším, se kterým dorazil její věrný přítel Vít Tajovský. V posledních dnech života ji neopouštěl humor, navzdory vážnému zdravotnímu stavu si uchovala pozitivní mysl. Francouzská rodačka zemřela 21. ledna 1964 v už ne tak cizí zemi, sice odtržena od literárního světa, ale obklopena rodinou, přáteli a vším, co na světě nejvíc milovala. Ve všech těžkých životních situacích Suzanne Renaud mluvila o nekončící naději. Nesčetná příkoří, která jí život přichystal, ji posílila, vyrovnávala se s nimi prostřednictvím veršů. Její tvorba nebyla zapomenuta, jak se toho obávala. Přátelé v Čechách i ve Francii vydávali její básně, její poslední tvorbu z rukopisů přeložil její syn Jiří (Tučková 2013, 198-199).

3. DANIEL A JIŘÍ REYNKOVI

3. 1. Daniel Reynek

Daniel Reynek byl prvorozeným synem Bohuslava Reynka a Suzanne Renaud. Narodil se 9. června 1928 v La Tronche u Grenoble ve Francii, rodišti jeho matky, francouzské básničky. Dětství strávil, stejně jako jeho o rok mladší bratr, střídavě ve Francii a v Čechách. Rodiče chtěli oběma chlapcům zajistit bohaté kulturní zázemí, a bilingvální prostředí bylo pro tento účel ideální. Ovšem rok 1936 byl zlomový, pravidelné letní pobývání v Grenoble se mělo stát minulostí a Reynkovi se natrvalo odstěhovali do Petrкова (Reynek 2011, s. 23).

Chlapci byli nejdříve vzděláváni z domova, výuka ale probíhala většinou na pastvě a tak chlapci uměli sotva psát. Ve škole ve Svatém Kříži prošli srovnávacími zkouškami, Jiří uspěl lépe a byl přiřazen do druhé třídy, Daniel byl s bratrem ve stejné malotřídce, musel si ale procvičit počty a psaní s prvňáky (Tučková 2013, s. 98). Výtvarně talentovaný Daniel v roce 1940 dostal svůj první fotoaparát, konkrétně typ Box-Tengor (Reynek 2011, s. 23).

Vlivy probíhající druhé světové války se nevyhnuly ani petrkovským obyvatelům. Roku 1944 byl rodinný statek zabaven nacisty. Reynkovi měli štěstí v neštěstí a našli útočiště u rodiny přítele Josefa Floriana ve Staré říši. U Florianů pobývali celý rok, načež se po konci války opět vrátili domů (Reynek 2011, s. 23).

Rok 1947 byl velkým milníkem v umělecké tvorbě Daniela Reynka. Téměř dvacetiletý mladík se podílel na vzniku a produkci grafik svého otce Bohuslava, u této činnosti setrval až do otcovy smrti. Nadějeplné poválečné období pro rodinu Reynkových rychle skončilo, když byl v roce 1949 petrkovský statek zestátněn. Oběma bratrům nebylo umožněno vyšší vzdělání, Daniel si následně našel zaměstnání jako řidič u Pozemních staveb v Havlíčkově Brodě, kde pracoval až do penzijního věku. Nepodařilo se mu vyhnout se vojně, jako tomu bylo u jeho otce Bohuslava Reynka, nicméně když v roce 1950 narukoval, nemělo jeho působení u armády dlouhého trvání. Ze zdravotních důvodů byl po nějaké době propuštěn (Reynek 2011, s. 23).

Dva roky na to se datuje setkání rodiny Reynkových s Vladimírem Holanem. Autor reflexivní a meditativní poezie měl na oba bratry značný vliv, sám Daniel za Holanem často dojížděl a navštěvoval ho v Praze. V polovině padesátých let otec opět spolupracoval se synem; Daniel participoval na výtvarných pokusech Bohuslava Reynka. Konkrétně šlo o metodu upravovaného skleněného negativu, tzv. cliché verre. Dřívější zestátnění rodného domu však nebylo jedinou z peripetií, kterými si rodina měla projít. Od roku 1959 statek v Petrkově spadal pod správu Jednotného zemědělského družstva. Rodina byla opět vykořisťována, byl jim zabaven majetek a pouze umožněno bydlet v malé části domu. Na statku pak pracovali jako obyčejní dělníci, i když dříve zde bývali svými pány (Reynek 2011, s. 23).

O několik let později, v roce 1964 přichází další životní rána pro Reynkovi, jelikož umírá Suzanne Renaud. Pro Bohuslava Reynka nejen manželka, ale i obdivovaná básnířka a zdroj inspirace, pro oba chlapce nenahraditelná matka. V polovině 60. let se Daniel Reynek vrací k fotografování, na které skutečně nikdy nezanevřel. Vytváří koláže fotografií, které vznikají složením dvou čtvercových barevných diapozitivů, k čemuž využívá fotoaparát Praktisix (Reynek 2011, s. 23).

Sedm let po matce, roku 1971, umírá i otec Daniela a Jiřího Bohuslav Reynek. Ve stejném roce se koná i o mnoho veselejší událost, a to svatba Daniela Reynka s Květou Medovou. O dva roky později se jim narodil syn Michael, další dvě léta na to dcera Veronika. Rodina zůstala věrna domovu, statku i Petrkovu. Ovšem klidné soužití jim nebylo umožněno, když byl celý statek podroben důsledné prohlídce Státní bezpečností roku 1984. V lásce neměl Daniel takové štěstí jako jeho otec. V roce 1989 zemřela Květa Reynková, Danielova manželka, zanechávající mu dvě děti daleko od dospělosti (Reynek 2011, s. 23).

Po revoluci, v roce 1990, byl alespoň rodině vrácen zabavený majetek a mohli se v Petrkově opět cítit jako doma. Po celkovém uvolnění atmosféry došlo i k uznání fotografických prací Daniela Reynka. První výstava jeho fotografií se konala v roce 1991 v Galerii moderního umění v Roudnici nad Labem při příležitosti památné výstavy Bohuslava Reynka. Celou událost organizovala Anna Fárová. Ovšem první menší samostatná výstava, věnovaná pouze fotografiím Daniela Reynka, byla připravena o tři roky později. Konala se, možná i z nostalgie, ve francouzském Grenoblu v galerii Aoste. I děti Daniela Reynka následovaly uměleckou linii celé

rodiny, kterou jejich dědeček Bohuslav Reynek započal. V roce 1996 začala Danielova dcera Veronika podnikat v oblasti vydavatelství (Reynek 2011, s. 23).

Daniel Reynek se ovšem stále ještě nedočkal jedné velké životní události a profesního úspěchu, tedy vlastní výstavy v Čechách. Tento sen se mu uskutečnil v roce 2003, kdy byly poprvé uveřejněny jeho fotografie v pražském centru PEN klubu. Oba bratry pojilo nejen pouto pokrevní, vzpomínky na požitá dětství, ale i touha po společně umělecké dráze. Proto se v roce 2004 sešli, aby vytvořili vzpomínkovou knihu *Kdo chodí tmami*, jejíž velká část je věnována otci bratrů, Bohuslavu Reynkovi. V průběhu roku 2005 se mohli lidé kochat fotografiemi Daniela Reynka v Galerii Měsíc ve dne v Českých Budějovicích a v Městské galerii Hasičský dům v Telči. Cheb, Polička, Litomyšl, Hradec Králové, Kutná Hora, Třeboň, Telč; to všechno byla města, kde bylo možné shlédnout vystavované fotografie Daniela Reynka mezi lety 2008 a 2009 v rámci putovní výstavy projektu Sdružení měst České inspirace (Reynek 2011, s. 23).

Daniel Reynek zemřel 23. září 2014 v rodném Petrkově.

Fotografické i grafické dílo Daniela Reynka je v mnoha ohledech ovlivněno prostředím, ve kterém se narodil, vyrůstal a prakticky trávil většinu svého života. Okolí rodného Petrкова, krajina, která ho každodenně obklopovala, se mu stala velkou inspirací. Počáteční spolupráce s otcem v oblasti grafického umění utvrdila Daniela Reynka v tom, že výtvarné dílo pouze nekopíruje skutečnost, ale znázorňuje ji tak, jak ji sám autor vidí nebo vidět chce (Med 2011, s. 5).

Daniel Reynek se svými fotografiemi ukazoval jednoduchost, prostotu a čistotu přírody a světa vůbec, zachycoval krásu bytí, právě propojení všech těchto faktorů vytvářelo jeho osobitost. Je ovšem nutné připomenout, že dlouhé období života Daniela Reynka spadalo do totalitního Československa, i proto byly a jsou jeho fotografické montáže symbolem svobody, vlastní představivosti. Jeho tvorba dokazuje, že fotografie může vypadat jako svět, Daniel Reynek si ho vytvářel podle sebe a pokračoval tím v jedinečném kouzle, které započal jeho otec Bohuslav Reynek, tedy onen stále přítomný *genius loci* Petrкова (Med 2011, s. 6).

Bohuslav Reynek svého syna v tvorbě celý život podporoval, nejen že mu koupil jeho první fotoaparát, ale v průběhu 50. a 60. let zvětšoval a tiskl synovy černobílé fotografie a dokonce je posílal přátelům a známým jako pohlednice.

V letech 1967 až 1988 tvorba Daniela Reynka obsahovala fotografické práce, které vydal společně s básněmi rodičů a prozaickými texty bratrovými v knize *Z vln, které zkameněly*, dokonce i samotný název byl inspirován jednou z básní Danielova otce (Palán 2007, s. 45 - 46).

Fotografie zachycující velikost a dominantu oblohy spadají do let devadesátých, poté se nechal inspirovat předmětnými motivy. Daniel Reynek nikdy nefotografoval průběžně, nebylo to pro něj povinností, ale spíše zálibou, jednoduše fotil, když měl chuť a proto není jeho fotografická sbírka příliš rozsáhlá. Svým fotografiím nedával ani názvy, jak to jindy bývá zvykem pro potřeby následných výstav, ovšem ani takovou publicitu Daniel Reynek příliš nevyhledával (Palán 2007, s. 45 - 46).

3. 2. Jiří Reynek

Jiří Reynek byl druhým synem manželů Reynkových, narodil se 5. července 1929 v Grenoblu, stejně jako jeho o rok straší bratr. Dětství prožívali bok po boku, více si možná oblíbili zahrady a chlévy československého statku, než městské prostředí matčina milovaného města (Tučková 2013, s. 75).

V době komunistického režimu mohl navštěvovat pouze měšťanskou školu, všeobecné vzdělání získal díky samostatné čtení a péči rodičů. S matkou Suzanne Renaud oba sdíleli sympatie k francouzské literatuře, mnoho času společně trávili na petrkovské zahradce. Jiří se později věnoval i botanice (Tučková 2013, s. 177).

Roku 1937 vydal v pardubickém nakladatelství Vlastimil Vokolek drobnou knížku s testy a kresbami Jiřího Reynka (Palán 2004, s. 302).

Pro Jiřího nebylo tak jednoduché se vyhnout vojně, jak uvádí Tučková (2013, s. 177), jedinou taktikou bylo, že postupně přestával jíst, aby ho vyhublého lékař určil jako zdravotně nezpůsobilého. Roku 1951 byl ale odvelen k Pomocnému technickému praporu. Po návratu domů Jiří vyhledával klid, začal proto od roku 1957 působit ve Svatém Kříži jako kostelník (Palán 2004, s. 302).

Na rozdíl od bratra Daniela mladší Jiří více tíhnul k literatuře než k výtvarnému umění či fotografii, ačkoli otci také pomáhal při tisku. Nejvíce jsou ale ceněny jeho překlady, bohužel je ale nemohl kvůli politické situaci vydat dříve než v 90. letech. V roce 1994 vyšel jeho první překlad *Poklady z Auverge* od Henri Pourrata. Možná tím chtěl následovat matčiny stopy, která si s tímto autorem od roku 1947 dopisovala. Za další Pourrattův překlad, tentokrát román *Kašpar z hor*, získal v roce 2001 ocenění Obce překladatelů (Palán 2004, s. 303).

Zemřel 15. října 2014, tři týdny po odchodu bratra Daniela. I tato časová návaznost svědčí o tom, že bratři měli mezi sebou pevný vztah, jeden bez druhého jako by nemohli být ani po smrti.

4. RECEPCE DÍLA A POHLEDY JINÝCH AUTORŮ

Jak je chápáno autorovo dílo, závisí na mnoha faktorech, ať už je to dobové vnímání literatury, společenská nálada či různé kulturně-politické vlivy. Někteří autoři byli populární a obdivováni již v době jejich aktivní umělecké tvorby, díla jiných byla uznána a ceněna až posmrtně.

Pokud jde o tvorbu Bohuslava Reynka a Suzanne Renaud, reakce na jejich tvorbu přicházely ze dvou zemí, ve kterých manželé zpočátku střídavě žili. Suzanne Renaud v rodné zemi vydala za života pouze jednu sbírku, která ale byla velmi pozitivně oceněna, další její tvorbu už překládal a vydával po dobu jejich společného života v Čechách její manžel. Až roku 1995 díky Annick Royové-Auzimourové vyšlo po několika desetiletích zapomnění ve Francii sebrané básnické dílo Suzanne Renaud v nakladatelství Romarin pod názvem *Les gonds du silence*, roku 1999 vyšel druhý svazek jejího díla (Germain 1998, s. 14). Postupem času se, díky svým synům a přátelům, dílo Suzanne Renaud částečně dostalo i k širší veřejnosti. V časopisu *Host* z roku 2009 můžeme najít medailonek o francouzské autorce, která druhou část svého života trávila v Československu. Roku 2008 vydal Jan Tomeš v Petrkově dvojjazyčné vydání jejich vybraných básní pod názvem *Tušený úsvit, L'aurore invisible* (Bakešová 2009, s. 6-7). Suzanne Renaud tedy není pouze francouzskou básnířkou, která žila v Čechách, je i českou básnířkou, která pocházela z Francie.

Ve Francii se i Reynkova tvorba dočkala pozitivního ohlasu. Pomineme-li již dříve zmiňované četné množství výstav jeho grafických prací a kreseb, které svědčí o jejich zajímavosti a poutavosti, byly zde i další faktory. Jak uvádí Halasová (1992, s. 51), Francouzi si Reynkovo dílo přisvojili, pochopili jeho smysl a význam, ačkoli básně jim nebyly tak jednoduše přístupné, jelikož překlad do francouzštiny nebyl vyloženě jednoduchý. Rodinný přítel Jacques Faur o díle Bohuslava Reynka hovořil takto: „*Není tu nic svévolného ani falešného, nejmenší detail má tu svou závažnost a své opodstatnění. A právě tento projev pravdivosti vzbuzuje vedle niterné kvality díla takovou emoci.*“. Chápal tedy, že Reynkova tvorba nebyla prvoplánová, neměla za úkol přilákat stovky čtenářů. Šlo především o to, aby byl obraz světa v Reynkových pracích pravdivý.

Bohuslav Reynek se díky svým opakovaným pobytům ve Francii seznámil s celou řadou slavných dobových autorů, z nichž s některými navázal dopisní přátelství. Byli to například Georges Bernanos, Max Jacob a Jean Giono. Se všemi těmito autory si samozřejmě dopisoval ve francouzštině, kterou brilantně ovládal. Drobné kartičky a kratší dopisy se nemohly vyrovnat obdivným a později milostným listům, které si mezi sebou vyměňovali Bohuslav Reynek a Suzanne Renaud. Oslovení „Vážený pane“ se rychle změnilo na „Drahý příteli“ a postupem času na familiární titulování „Můj milý“ či „Miláčku“. Když Suzanne již v počátcích jejich manželství v období krátkého odloučení z Čech odepisoval Reynek, loučil se nejčastěji stylem „Hezkou pusou, Bohuslav“ (Reynek, Šerých a Med 2012, s. 329-504).

Ve Francii ale nikdy nemohlo dojít k úplnému vnímání díla Bohuslava Reynka, tak jako tomu bylo v rodné zemi, ať už šlo o jazykovou bariéru nebo nedostupnost některých kreseb či textů především v poválečném období. Jak už bylo uvedeno v kapitole o životních osudech Bohuslava Reynka, bylo mu po mnoho let znemožněno publikovat, nicméně již jeho prvotiny si všiml Karel Čapek, když pro Lidové noviny napsal do vydání k 6. lednu 1922 tuto recenzi, kterou Halasová (1992, s. 26-26) také uvádí: *„Tato knížka je vzácné u nás dílo katolické poezie, přičemž důraz je na slově poezie. Reynek je básník, byť tu a tam těžce zápasí se slovem a formou jako Jakub s andělem: skoro vždy dostane se mu požehnání, byť ne lehce. Mnoho františkánského a jammesovského vane něžnými básněmi Reynkovými; i ta senzuační mystičnost přibližuje Reynka k líbeznému pěvci jihofrancouzskému. Avšak Reynek nejen opěvuje boží stvoření, nýbrž hledá Boha v palčivé žízni a krutém sebemučení; píše skladby hrozného nepokoje a těžce vykupuje své odevzdání v Boha. A právě tato sebeanalýza katolického ducha je zvlášť cenná a ryzí v Reynkově díle, třebaže jeho slabá evangelická dikce, biblická přirovnání a serafínská nevinnost slov jsou samy o sobě bez půvabu. Nevím opravdu, je-li tato pěkná a horoucí poezie církevně vzorná; nicméně není pochyby, že katolicismus u nás pořádku vydává květ tak čisté kultury.“*

S bratry Čapkovými měl Reynek dobré vztahy, především pak s mladším Josefem, který výtvarně doprovázel některé jeho starší sbírky. Korespondence Josefa Čapka je pouze jednostranná, Reynkovy odpovědi se nezachovaly, celkem tedy jejich přátelství a spolupráci dokládá 31 dopisů v období od 20. listopadu 1917 do roku 1935, posední již nejsou datované. (Reynek, Šerých a Med 2012, s. 295-312).

Kromě již zmiňovaných osobností jako jsou Vlastislav Hofman, Jan Václav Pojer, Vlastimil Vokolek, František Halas, Vladimír Holan, Jaroslav Med, Jiří Šerých anebo Tereza Tichá si Bohuslav Reynek dopisoval i s dalšími významnými autory. Zajímavostí je jediný dochovaný list od Otokara Březiny, jehož básnického díla si Reynek nesmírně vážil, údajně toho básníka v doprovodu Josefa Floriana párkrát navštívil. Z jejich korespondence se zachoval pouze jeden Březinův dopis adresovaný Reynkovi, ve kterém oceňuje tvůrčí aktivity a především zdařilé překlady petrkovského samotáře (Reynek, Šerých a Med 2012, s. 293-294).

V době 50. let, kdy docházelo k perzekucím nejen na základě názorů politických, ale i v důsledku volených motivů v literární tvorbě, se Reynek se svým katolickým smýšlením dostal na pranýř doby, a to společně s Františkem Halasem. Oba byli viněni ze vztahu přízně k autorům „ztracené“ generace. Jejich jména spojil v prudkém afektu, směřovaném právě na tyto dva básníky, Vítězslav Nezval. Ve svém projevu na sjezdu Svazu československých spisovatelů mluvil následovně: *„Halas ve snaze o původnost a také pod vlivem Georga Trakla, rakouského básníka, který zemřel v mládí a jehož verše, velmi temné a prosycené syrovostí, překládal Reynek, katolický básník, který prožil víc než půl života ve Francii, kde zapomněl česky, češtinou víc než polámanou, převzal s pesimismem a pochmurností Trakla i Reynkovu řeč. Pokládal jsem Halasovu přemíru kakofonie takřka na organickou vadu.“* Nezval tedy osočil Reynka nejen ze vztahu ke katolické víře, ale i z toho, že opustil Československo a strávil několik let ve Francii, což údajně znamenalo jeho znalost rodné řeči. Reynek ale těmto negativním ohlasům a nařčením příliš nevěnoval pozornost (Halasová 1992, s. 121).

Uvolnění atmosféry v 60. letech se promítlo nejen celorepublikově, ale i na havlíckobrodské kulturní scéně, která byla působení rodiny Reynkových jednou z nejbližších, jelikož se jedná o město jen několik málo kilometrů vzdálené od Petrкова. Jméno Reynkových se v českém celostátním tisku moc nevyskytovalo ani v období mezi roky 1960 až 1970, jelikož nebyli zrovna režimem a jeho uměleckými organizacemi propagovanými umělci, s výjimkou časů občasného „ideologického oteplení“ zvláště pak právě kolem roku 1968, jak na můj dotaz uvedl PhDr. Miloš Tajovský ze Státního okresního archivu Havlíčkův Brod. Občasné zmínky o umělecké činnosti členů rodiny vycházely v týdeníku Cesta Vysočiny, ovšem velice sporadicky. Nicméně i v Galerii výtvarného umění v Havlíčkově Brodě,

kteřá jako samostatné oddělení při městském Okresním muzeu vznikla v roce 1965, tou dobou probíhaly výstavy řady populárních dobových výtvarníků. Mezi ně se roku 1968 s vlastní expozicí zapsal i Bohuslav Reynek. Výstava, která měla být původně realizovaná v květnu 1967, se uskutečnila až v září o rok později. Pozvánka na vernisáž s názvem *Bohuslav Reynek Grafické dílo* oznamovala, že akci zahájí 15. září 1968 o půl jedenácté dopoledne Dr. Jiří Šerých a vystavované grafické práce si bude možné prohlédnout do 20. října téhož roku. Na slavnostním zahájení recitovala z poezie Bohuslava Reynka členka pražského divadla Maringotka Jana Švábová, doprovodným programem bylo vystoupení sólistů Lidové školy umění Havlíčkův Brod. K výstavě vyšel i katalog, jehož úvodník napsal Jiří Šerých, dále v něm bylo možné najít seznam předchozích výstav v Československu i ve Francii a kterými básněmi jsou grafiky doplněny. Katalog obsahoval seznam vystavených prací, byl doplněn o ukázky sedmi z nich a autorův portrét. Celkem se jednalo o 148 grafických děl s informacemi o rozměrech originálů, především šlo o suché jehly a lepty, některé z cyklu *Don Quijote*.

Po skončení výstavy Galerie organizovala ještě jednu akci věnovanou dílu petrkovského rodáka. 21. října 1968 se v deset hodin večer v Malinově domě konal večer poezie a překladů Bohuslava Reynka *Rty a zuby*. Z pořadu pražské Violy program připravil Vladimír Just, scénáře, výběru textů a úvodního slova se chopil Jaroslav Med. Jako účinkující se představili člen Národního divadla Miroslav Doležal a Dagmar Sedláčková, členka Divadla hudby v Praze. Účastníci nebyli tedy pouze regionální autoři a věrní obdivovatelé Reynkovy celoživotní práce, ale i umělci z hlavní české kulturní scény. Zajímavostí je i galerijní novoročenka z roku 1969 s ukázkou Reynkovy suché jehly z cyklu *Don Quijote*.

V havlíčkobrodské galerii se tvorba členů rodiny Reynkových vystavovala i po revoluci, kdy docházelo k znovuobjevování mnoha režimem zapuzených a tudíž většinou společností zapomenutých autorů. V současné době galerie nabízí více než sedm tisíc uměleckých děl od předních českých umělců, z okolního prostředí právě od Bohuslava Reynka nebo Jana Zrzavého. Práce Bohuslava Reynka spadají v galerii do dvou podskupin, konkrétně jde o druhou nejpočetnější podsbírku Grafika a méně ucelenou Kresbu. Od 20. května do 11. července 2010 probíhala výstava prací členů Umělecké besedy se symbolickým názvem *Poceta Bohuslavu Reynkovi*. Představení širokého spektra výtvarných technik se zúčastnili i oba Reynkovi synové Daniel a Jiří.

Pro návštěvníky byl k dispozici katalog s reprodukcemi vystavovaných děl, komentáři dalších zastoupených umělců i kratší literární příspěvky.

V období od 3. července do 2. září 2012 si v Galerii připomínali 120. výročí narození Bohuslava Reynka. V rámci projektu *Bohuslav Reynek a Bohuslav Libra* byly představeny Reynkovy kresby z Francie z období 20. a 30. let minulého století, grafické listy z poválečného období a vůbec poprvé kresby ze soukromé grenobelské sbírky. Výstava byla doplněna o vzpomínku na Reynkova spolužáka z jihlavské reálky Jaroslava Libru prezentací jeho olejomalb. Uznání se dostalo i manželce Bohuslava Reynka Suzanne Renaud, jejíž životní osudy a literární tvorba byly po dlouhou dobu pod rouškou zapomnění. Putovní výstavu ve jménu této autorky vedla od 17. října do 23. listopadu 2014 Lucie Tučková, která je mimo jiné i autorkou monografie o této francouzské básnířce.

O rok později se dne 17. října ve večerních hodinách uskutečnila v prostorách galerie beseda o životě a díle Bohuslava Reynka, kterou vedl, stejně jako první zdejší výstavu tohoto básníka a grafika, Jiří Šerých. Galerie v roce 2015 nabízela i stálou expozici, jejíž součástí je i „Petrkovský koutek“. Tato koncepce, ve které se odrážela především díla autorů z Vysočiny, představovala dosud nevystavené grafické listy Bohuslava Reynka, fotografie jeho syna Daniela a Škochovy fotografické koláže petrkovského statku. V současné době je stálá expozice uzavřena, v jejích prostorách probíhají krátkodobější výstavy. Veškerou dokumentaci k výstavě v 60. letech i k výstavám porevolučním mi s laskavým dovolením zpřístupnilo vedení Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě.

Nejvíce se rodina Reynkových dostala i do širšího povědomí v porevolučním období, v časopisech a novinách se objevovaly články a Bohuslavu Reynkovi i jeho synech. V literárním měsíčníku Host se ve vydání z roku 2001 můžeme dočíst o vztahu Jiřího Reynka k Petrkovu. Překladatel v článku vzpomínal na své dětství, porovnával dva odlišné světy, které petrkovský domov nabízel. Jako první tu byl zámeček, pro ostatní obyvatele panské sídlo, ovšem pro jeho otce Bohuslava vždy jen domov bez jakýchkoli světských přídavků. Vedle toho zahrada, která spíše připomínala prostory pro chování dobytka čítající chlěvy a hnojiště, než pečlivě pěstěný výsledek zahradní architektury. Výrazným znakem v ní byl otcům altán, který byl jeho klidným místem, když byl okolní svět pro plachého básníka příliš. Autor v něm také vzpomíná

na otcovo vyprávění o studiích na jihlavské reálce a o tom, jak se jeho vztah k tomuto dříve nenáviděnému městu po letech změnil (Reynek 2001, s. 47-48).

Významným periodikem, které komentovalo životní osudy a dílo rodiny Reynkových je nepochybně Katolický týdeník. Jelikož je Bohuslav Reynek v kontextu literárních směrů zařazován ke katolickým básníkům a sám často psal biblickou tematiku, není divu, že se v tomto týdeníku články a rozhovory začaly objevovat. Pro příklad uveďme články z roku 2003 a 2011. Prvním příspěvkem byl rozhovor se syny Bohuslava Reynka, které vyzpovídal Aleš Palán. Jak napovídá podtitul rozhovoru – *s Danielem a Jiřím Reynky o Petrkově a jejich dalších domovech* – zajímalo redaktora především jejich prožité dětství ve Francii a v Čechách. Daniel vzpomínal na počátky své fotografické kariéry ve válečné době, kdy si v Petrkově našla azyl židovská rodina a on od nich dostal malý foťáček, kterým zachycoval otcem navrhované motivy. Jiří naopak začal s překladatelskou činností až v 90. letech, byl vytížen prací v chlévě a nechtěl překládat do zásoby, jelikož věděl, že režim by vydání překladů autorů podle jeho volby nedovolil. Okruh výběrové literatury navazuje na to, čím Suzanne Renaud uvedla oba chlapce do francouzské literární obce. Tato díla také vydávala dcera Daniela Reynka Veronika ve svém nakladatelství Literární čajovna Suzanne Renaud. Daniel dále v rozhovoru zmiňoval, že stejně jako jeho otec i on zkoušel tiskařskou techniku se svým synem Michaelem, ten se ovšem vydal na dráhu autodopravce, vztah k umělecké činnosti u něj nebyl tak silný. Na Palánův dotaz, zda jim nevadí časté příchody návštěvníků do jejich domova, odpověděli oba bratři, že milí a sympatiční lidé, kteří přijíždějí se zájmem a vlastními myšlenkami, jim ničím nevadí. Ovšem dovnitř do domu si turisty nevodí, ani muzeum či galerii by zde realizovat nechtěli, jelikož ani jejich otec by si nic takového nepřál (Palán 2003, s. 12). V druhém vybraném vydání nalezneme rozhovor s Věrou Provazníkovou, básničkou, dramatičkou a autorkou knih pro děti, která byla Bohuslavu Reynkovi v jeho posledních letech velkou oporou a byla mu z okruhu jeho přátel nejbližší. V rozhovoru opět s Alešem Palánem vzpomíná na jejich první setkání a začátky dopisování, kdy poprvé navštívila Petrkov a i na den, kdy pan Reynek zemřel (Palán 2011, s. 12).

Roku 2007 byla velká reportáž o rodině Reynkových a Petrkově v časopisu *Sanquis*, kterou připravil Josef Mlejnek. V článku se zaměřuje na důležitost místa, ve kterém se členové rodiny narodili a kde vyrůstali, klade důraz na osobitost

a duchovnost petrkovského prostředí. Autor naznačuje, že i přes všechny nelehké situace, kterými si tamní obyvatelé prošli, si dům uchoval pokojnou magii a sám přitahuje pozornost téměř stejnou silou jako umělecké tvorba manželů Reynkových. Mlejnek dále oceňuje, jak synové Bohuslava Reynka a Suzanne Renaud udržují pietní vzpomínku na své rodiče; Daniel, který spíše zdědil matčiny vlastnosti a Jiří, který se postupně více a více podobal otci. Zajímavou zmínkou je vyprávění Jiřího o tom, jak zjistil, že jejich rodiče jsou básníci, když hledal v šuplíku mezi dopisy pěkné dopisní známky. Atmosféra petrkovského domu zůstává stejná od dob, kdy zde mladý Bohuslav začal prvně tvořit, jedinou změnou je zmenšující se počet hospodářských zvířat; bratři Reynkové chovali pouze několik krav a slepice. Nedílnou součástí domácnosti jsou ovšem kočky, které si oblíbil už jejich otec. Na závěr se autor zmiňuje o divadelní inscenaci *Pečení*, jejímž námětem byl jeden z mnoha rozhovorů v Petrkově. Úplným závěrem článku je uvedení šesti básní Bohuslava Reynka, které jsou, jako celý článek, doplněny dobovými fotografiemi (Mlejnek 2007, s. 53).

Další z recenzí Reynkova díla a vlastně i života je článek Miloše Doležala v časopisu *Art +Antigues*. Novinář ho zde označuje jako tvůrce trojjediného; překladatele objevitele, básníka úzkosti a grafika mystika. Právě tyto tři faktory jsou podle autora klíčové pro Reynkovu jedinečnou roli v kontextu českého umění 20. století. Připouští, že Reynek často využíval podobné motivy, ale jeho metafyzický tón „hledání Božího království“ je nezaměnitelný. Doležal se postupně věnuje jeho nemnohým autoportrétům, inspiraci drsnou krajinou Vysočiny především v okolí Havlíčkova Brodu, jak vnímal tolik rozdílnou rodnou krajinu své manželky a nakonec vzpomíná na to, jak v 90. letech sám Reynkovi navštěvoval. Právě v těchto okamžicích si uvědomoval, jak bylo pro Bohuslava Reynka důležité a rozhodující přirozené vystupování všech věcí v jeho okolí, v jeho domě a na zahradě, ale i všech životních událostí, které vnímal v souvislostech křesťanské víry. (Doležal 2011/2012, s. 10-15).

Největšího uznání a publicity se dostalo především bratrům Reynkovým, ale jejich prostřednictvím i jejich rodičům, až po smrti. Svůj úděl na tom zajisté měl i nečekaný odchod obou bratrů v rozmezí několika málo týdnů. V té době zprávy o jejich úmrtí zprostředkovaly především různé internetové stránky a weby, mezi prvními to byly například České televize nebo Český rozhlas. Pohřbu obou významných kulturních osobností se účastnily nejen jejich rodiny a přátelé, ale i mnoho jejich obdivovatelů z řad veřejnosti.

5. ODKAZ RODINY REYNKOVÝCH

Ještě za života bratrů Reynkových byla vyzdvihnuta památka jejich otce, když byla 3. září 2011 slavnostně otevřena Naučná Stezka Bohuslava Reynka u příležitosti 40. letého výročí básníkovy úmrtí. Stezka, dlouhá 9 kilometrů, začíná u kostela Nanebevzetí Panny Marie v centru Havlíčkova Brodu, kam sám Reynek celý život chodíval k modlitbám. I s prvním má celkem pět zastavení, dalšími jsou osada Dolík, Petrkovský zámek, Petrkovské lázně a celá vzpomínková procházka končí na hřbitově ve Svatém Kříži. U každého zastavení se můžeme dočíst zajímavé informace nejen o životě a díle Bohuslava Reynka, ale i o dalších členech jeho rodiny. Informační tabule nabízejí dále Reynkův portrét, fotografie zmiňovaných míst, ukázky některých grafik a kreseb a jsou doplněny orientační mapkou z vyznačeným konkrétním zastavením.

V současné době je jedinou aktivní pokračovatelkou rodinné tradice Veronika Reynková, vnučka Bohuslava Reynka, která v Havlíčkově Brodě vlastní knihkupectví s kavárnou a také je zakladatelkou nakladatelství Literární čajovna Suzanne Renaud. S paní Reynkovou jsem měla možnost se setkat, na první pohled působí tišším, plachým, ale příjemným dojmem. Při našem krátkém rozhovoru se zmínila o Nadaci Reynek, jejímž prostřednictvím se snaží získat peníze na rekonstrukci petrkovského statku a jeho částečné zpřístupnění veřejnosti. Petrkov jí, stejně jako jejím předkům, leží na srdci a uchovávání památky na její rodiče i prarodiče je pro ni velice důležité. Nicméně když jsem jí požádala, zda bych s ní mohla udělat poněkud obsáhlejší rozhovor, téměř přestala reagovat na mé zprávy. Ne každému je samozřejmě publicita příjemná, i pro jejího dědečka nebyl obdiv a chvalozpěvy ostatních autorů či kritiků ničím zásadním; jeho nesmělou a introvertní povahu zřejmě paní Veronika zdělila po něm. Ihned mě sice neodmítla, ale její zájem a ochota postupně v průběhu několika týdnů vyprchávaly. Se všemi svými povinnostmi je prý velmi vytížená, neustále oddalovala termín našeho setkání a bylo evidentní, že se jí chystané interview přičí. Možná ke mně jako k cizímu člověku nedokázala být natolik otevřená, jako například k novinářce Nině Rutové, která s ní vedla rozhovor pro internetový magazín Aktuálně.cz, a zároveň je i její blízkou přítelkyní.

Odkaz rodiny Reynkových lze najít i v Galerii výtvarného umění, jejíž stálá expozice v budoucnu opět bude věnována pracím Bohuslava Reynka a ve které průběžně probíhají vzpomínkové expozice a literární večery věnované i ostatním členům rodiny.

I jedna z městských ulic, která je shodou okolností v sousedství mého bydliště, je pojmenována „Reynkova“. Památek a náznaků připomínajících tuto výjimečnou rodinu je nejen v Havlíčkově Brodě, ale i v jeho okolí a především v Petrkově poměrně dost. Jelikož nejsou členové rodiny Bohuslava Reynka celorepublikově známí a ani ve školách často nejsou jejich jména skloňována v učebnicích v takovém rozsahu, jako je tomu u notoricky známých a proslulých autorů, v povědomí běžných čtenářů nejsou natolik nastoupeni. Ovšem v dnešní době již nemůžeme říct, že by se na Reynkovi zapomnělo. Památka na jejich životy i díla je uchovávána s veškerou úctou, vážností a respektem, které si zaslouží.

ZÁVĚR

Na životech mnoha různých umělců a slavných osobností je vždy něco, co nejen vášnivého čtenáře, ale i běžného člověka zaujme. Někdy to bývají úžasně fabulované příběhy a pestrobarevně vyvedené malby, jindy je to skutečnost, že v díle spatřujeme něco z hloubi autorovy duše, prostřednictvím uměleckého díla jako by se nám svěřoval se svými nejnítěnějšími pocity a tajemstvími. A často je to také i skutečnost, že ve fiktivním, imaginárním příběhu najdeme sami sebe. Pokud čtenář dokáže s autorem v určitých okamžicích jeho života soucítit a vžít se do něj, má jeho umělecké dílo najednou zcela nový rozměr. Najednou chápeme, proč si autor vybral daná téma, proč básník upustil od milostné lyriky, co se skrývá za tesklivými tóny hudebního skladatele nebo co představují malířova temná podzimní zátiší.

Podobně je tomu i u rodiny Reynkových. Životní osudy všech členů rodiny jsou natolik zajímavé a poutavé, že k rozboru jejich literární i umělecké práce a k celkovému pochopení jejich tvorby i přístupu ke společenským záležitostem je seznámení se s nimi zcela nezbytné.

Kapitoly o Bohuslavu Reynkovi a Suzanne Renaud jsou podstatně obsáhlejší v porovnání s informacemi, které se podařilo získat o jejich synech Danielovi a Jiřím, nicméně ani o dvou dříve zmiňovaných nenajdeme mnoho tisícistránkových publikací. Většina monografií, které byly o manželech Reynkových napsány, vděčí za svůj vznik buď zprostředkovaně vlastním vzpomínkám bratrů Reynkových a dalších blízkých přátel, nebo těm autorům, kteří Reynkovi sami osobně znali a věnovali péči zachování jejich kulturního odkazu.

Navzdory tomu, čím vším si jednotliví členové rodiny prošli, se všichni dožili poměrně vysokého věku. Ať už to bylo druhá světová válka, terorizování nacisty nebo útlak komunistickými předáky, všechny tyto životní peripetie jako by snad Reynkovi ještě posílili. Jelikož většina z nich, kromě manželek Bohuslava a Daniela, vyrůstala v drsnějším prostředí vesnického statku, byl jejich zdravotní i psychický stav v základech pevnější a stabilnější. Jen silní jedinci jsou schopní se po takových událostech oklepat a nebýt jimi natolik ovlivněni, i když samozřejmě události

především druhé poloviny 20. století se nějakým způsobem podepsaly na každém z rodiny Reynkových.

Nepříznivé podmínky v období socialistického Československa vedly k tomu, že původně dobře přijímané dílo především Bohuslava Reynka, ale i jeho manželky Suzanne, postupně začalo upadat do propadliště dějin. Francouzská básnířka, uvězněná daleko od rodné země, neschopná kontaktování nikoho ze starých známých postupně ztrácela víru ve vlastní umělecké nadání a bilancovala nad svým, údajně nevyužitým, potenciálem. Bohuslav Reynek, který byl vždy poněkud tišší až zádumčivé povahy, hledal oporu a klid v přírodě a ve víře; obě tyto sféry pozemské i spirituální ho provázely po celý život. Jejich synové trpěli snad nejvíce nemožností vlastní volby vzdělání a budoucí kariéry, která jim byla uzmuta z rukou mocí komunistických pohlavárů a negativním zápisem v kádrovém posudku. Nicméně nikdy na myšlenku a vidinu světlejších zítřků nezanevřeli.

Na žádného ze členů rodiny Reynkových se nezapomnělo, všichni jsou nějakým způsobem dosud připomínáni. Nejjasněji asi zní jméno Bohuslava Reynka, jeho prostřednictvím ale žije celá jeho rodina. V nejbližším okolí rodného Petrкова na lokálního autora také vzpomínají. Stezka, která vede z Havlíčkova Brodu přes Petrkov až do Staré Říše, výstavy v havlíčkobrodské galerii, články v novinách i časopisech, pořádané literární večery; to všechno jsou ukazatele, že odkaz rodiny Reynkových opravdu přetrval. Nejvíce se o to z potomků zasloužila Veronika Reynková, dcera fotografa Daniela, která založila knihkupectví a nakladatelství, jejichž prostřednictvím může vzdát hold svým předkům.

Je nesmírně důležité, aby byly v rámci ochrany kulturního dědictví uchovávány a udržovány umělecké, literární, výtvarné i hudební počiny všech autorů. Ať už jsou to ti populární, všeobecně známí či téměř zapomenutí, díla všech nějakým způsobem vypovídají o jejich životech, osudech a době, ve které žili. Minulost nám nezprostředkovávají pouze dochované prameny, kroniky nebo archeologické vykopávky, ale svědectví také skutečných lidí, kteří si prožili své a byli schopni o tom nám, budoucím generacím, poskytnout přímé svědectví.

Rodina Reynkových byla v mnoha ohledech jako každá jiná. Manželství, starost o domácnost, vychovávání dětí; tím si projde většina lidí. Mnoho aspektů z Reynkových ale dělá osobnosti výjimečné, jedinečné, zapamatování hodné.

Tato rodina opravdu svého času byla fenoménem, který do zapadlé vesničky uprostřed kopcovité Vysočiny přilákal poutníky z mnoha koutků republiky i Evropy. Její vliv a renomé se dle mého názoru v poslední době navrací zpět, přinejmenším v jejich rodném kraji a v literárních a společenských kruzích. Je tedy jen otázkou času, kdy budou Reynkovi opět vnímáni jako rovnocenní druhové v poměru k ostatním dobovým osobnostem.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

KNIHY:

GERMAIN, Sylvie. *Bohuslav Reynek v Petrkově: poutník ve svém příbytku*. 1. vydání. Havlíčkův Brod: Literární čajovna Suzanne Renaud, 2000. ISBN 80-902231-4-1.

HALASOVÁ, Dagmar. *Bohuslav Reynek*. 1. vydání. Brno: Petrov, 1992. ISBN 80-85247-24-0.

CHALUPA, Pavel. *Bohuslav Reynek: (1892-1971)*. 1. vydání. V Řevnicích: Arbor vitae ve spolupráci s Fondem Bohuslava Reynka a nakladatelstvím Měsíc ve dne v Českých Budějovicích, 2011. ISBN 978-80-87164-84-6.

CHALUPA, Pavel. *Bohuslav Reynek: Mezi nebem a zemí*. 1. vydání. V Řevnicích: Arbor vitae ve spolupráci s galerií a nakladatelstvím Měsíc ve dne v Českých Budějovicích a obecně prospěšnou společností Smetanova Litomyšl, 2011. ISBN 978-80-87164-71-6.

REYNEK, Bohuslav, ŠERÝCH, Jiří a Jaroslav MED. *Korespondence*. 1. vydání. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-1861-6.

REYNEK, Daniel et al. *Z vln, které zkameněly*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007. ISBN 978-80-7195-108-7.

REYNEK, Daniel. *Daniel Reynek – fotografie*. Náchod: Galerie výtvarného umění ve spolupráci s Galeríí Měsíc ve dne v Českých Budějovicích, 2011. ISBN 978-80-87069-26-4.

ROTREKL, Zdeněk. *Skrytá tvář české literatury*. 1. vydání. Brno: Blok. 1991. ISBN 80-7029-052-8.

STANĚK, Jaroslav. *Bohuslav Reynek a Suzanne Renaud*. In: REYNEK, Bohuslav. *Petrkov*. 1. vydání. Havlíčkův Brod: Memoria, 1991.

TUČKOVÁ, Lucie. *Suzanne Renaud: Petrkov 13*. 1. vydání. Praha: Paseka, 2013. ISBN 978-80-7432-353-9.

ČASOPISY A NOVINY:

BAKEŠOVÁ, Václava. Dobrovolně nedobrovolný exil Suzanne Renaudové. *Host: Měsíčník pro literaturu a čtenáře*. 2009, roč. 25, č. 9.

DOLEŽAL, Miloš. Blázen ve své vsi: Cesty, návraty a samoty Bohuslava Reynka. *Art +Antiques*. 2011/2012, č. 12+1.

MLEJNEK, Josef. Petrkov: Dům, který má svou duši. *Sanquis*. 2007, č. 51.

PALÁN, Aleš. Pan Reynek múzu nepotřeboval. Básník potřebuje lásku. *Katolický týdeník*. 2011, roč. 22, č. 39.

PALÁN, Aleš. Píše modře, vbrzku zčerná: s Danielem a Jiřím Reynky o Petrkově a jejich dalších domovech. *Katolický týdeník*. 2003, roč. 14, č. 44.

REYNEK, Jiří. Domov darem shůry. *Host: Měsíčník pro literaturu a čtenáře*. 2001, roč. 17, č. 1.

TUČKOVÁ, Lucie. Petrkovské zimy Suzanne Renaud. In: *Svět literatury*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2010. ISSN 0862-8440.